
VIII

LES MAJÚSCULES I LES MINÚSCULES

Sumari

1. Introducció
2. Funció demarcativa
 - 2.1. L'inici de frase
 - 2.1.1. A principi de paràgraf
 - 2.1.2. Després de punt
 - 2.1.3. Després de signe d'admiració o d'interrogació
 - 2.1.4. Després de punts suspensius
 - 2.2. L'inici de citació
 - 2.2.1. Després de dos punts i cometes d'obertura
 - 2.2.2. Després de cometes d'obertura
 - 2.3. L'inici després de parèntesi d'obertura
 - 2.4. L'inici d'apartats
 - 2.4.1. El paràgraf inicial d'una carta
 - 2.4.2. Els paràgrafs introduïts per expressions del tipus *atès que...* o *vist que...*, que acaben amb punt i coma o coma abans del verb principal
 - 2.4.3. Els apartats d'enumeracions introduïts per dos punts i encapçalats o no amb una marca d'enumeració
 - 2.4.4. Els apartats en catàlegs, índexs i llistes en general a base d'elements transposats
 - 2.5. El primer mot d'un vers
3. Funció distintiva
 - 3.1. Els noms propis referits a persones
 - 3.1.1. Els noms i cognoms de persones
 - 3.1.2. Els noms propis de divinitats i éssers mitològics
 - 3.1.3. Els sobrenoms, motius, malnoms i pseudònims
 - 3.1.4. Els noms de dinasties i llinatges
 - 3.1.5. Les designacions de càrrecs oficials i de títols acadèmics i nobiliaris
 - 3.1.6. Les formes de tractament o de designació genèrica catalanes que precedeixen els noms propis o no
 - 3.1.7. Les formes de tractament no catalanes
 - 3.1.8. Les formes abreujades de tractament, de designació genèrica que precedeixen els noms propis i de formes protocol·làries
 - 3.1.9. Les personificacions de conceptes abstractes
 - 3.2. Els noms propis referits a animals i vegetals singularitzats
 - 3.3. Els noms propis referits a coses
 - 3.3.1. Els noms d'objectes singularitzats
 - 3.3.2. Les marques de vehicles
 - 3.3.3. Els noms de naus i aereaus

MANUAL
LA REDACCIÓ I L'ÚS DE TEXTOS
D'ESTIL

- 3.3.4. Els noms de productes manufacturats i d'elements físics i químics
- 3.3.5. Els noms d'institucions, organismes i entitats
- 3.3.6. Les entitats abstractes
- 3.3.7. Els títols d'obres, publicacions i treballs
- 3.3.8. Els noms de tramitacions i títols de documents oficials
- 3.3.9. Els noms geogràfics
- 3.3.10. Els fenòmens meteorològics
- 3.4. Els noms de llengües, races i ètnies i gentilicis
- 4. Bibliografia

1. Introducció¹

L'ús de les majúscules és un recurs gràfic per singularitzar un mot o un grup de mots. Aquesta singularització pot tenir una funció purament *demarcativa* —és a dir, per destacar un mot per raó de la seva posició en el text— o una funció *distintiva* —és a dir, per destacar un mot per la seva pròpia naturalesa.

Com qualsevol recurs amb una funció específica, l'ús de les majúscules pot perdre el seu sentit si se n'abusa.

Els casos en què se singularitza un mot poden ser molt variats. Els casos extrems són, d'una banda, els casos ja unànimement acceptats —per exemple, els noms propis de persona—, i, de l'altra, els que podríem anomenar «individualment discrecionals», és a dir, els casos en què algú decideix distingir un mot per una raó particular no necessàriament compartida per ningú més —només cal recordar frases com «Aquest sí que és un FUTBOLISTA amb majúscules!».

A aquest ús discrecional de les majúscules, s'hi afegeixen altres factors que compliquen la possibilitat d'establir regles clares sobre aquest recurs gràfic. D'entrada, el fet que el concepte de *nom propi* no és clar; o el fet que en determinades circumstàncies un nom propi esdevé comú (un *dièsel*, un *jan*); o, al contrari, un nom comú se singularitza i esdevé un nom propi (la *Rambla* de Barcelona, per exemple).

Amb tot, creiem —com ho han cregut d'altres abans que nosaltres— que és possible proposar unes regles, d'una banda, prou generals per poder-les aplicar a la multitud de casos existents i a la de casos que es puguin plantejar, però, d'altra banda, prou concretes perquè cada cas quedi recollit en una i no en una altra. A l'hora de proposar aquestes regles hem tingut present sobretot que siguin coherents i que siguin viables.

Finalment, ens semblen pertinents unes observacions ortogràfiques. En primer lloc, en els mots començats per un dígraf que hagin de dur majúscula inicial, només ha d'anar amb majúscula la primera lletra: *Guillem*, *Quel*, *Lluís*. En segon lloc, les majúscules que hagin de dur accent gràfic és preceptiu que el duguin: *Àngels*, *MATARÓ* (en un rètol, per exemple), etcètera.

2. Funció demarcativa

2.1. L'inici de frase

2.1.1. A principi de paràgraf

Cal començar amb majúscula. Un cas especial són les cartes, en les quals, quan el primer paràgraf comença en la ratlla següent a la salutació, la lletra inicial és una majúscula tot i haver-hi abans la coma o els dos punts de la salutació.²

[1] Benvolgut amic,
Tal com vam quedar [...]

1. Agraïm a Ramon Solsona les observacions que ens ha fet arran d'una lectura atenta de la primera versió d'aquest capítol (1995).

2. Vegeu el capítol VII, § 2.2.2.

2.1.2. *Després de punt*

Cal començar amb majúscula.

- [2] Cal conèixer el terreny que es trepitja. Només qui ho aconsegueix pot triomfar.

2.1.3. *Després de signe d'admiració o d'interrogació*

Quan aquests signes marquen el final d'una frase, motiven l'inici de la següent amb una majúscula. Se sap que marquen el final d'una frase perquè no van seguits de cap altre signe de puntuació.

- [3] Saps què et dic? Que no aguanto més.
[4] Visca! Hem guanyat! Però demà cal tornar a la feina.

Quan no marquen el final d'una frase han d'anar acompanyats d'una coma o d'altres signes de puntuació, i aleshores la paraula següent va amb minúscula inicial.

- [5] La Maria és, com t'ho diria?, imprevisible.
[6] La Mercè sabia —però com podia dir-ho a en Pere sense ferir-lo?— que la dona d'en Pere era cleptòmana.
[7] La nostra associació, ai las!, no pot assumir aquesta despesa.
[8] Els animals —pobres éssers que han de conviure amb les persones!— no sé si duraran gaire.

2.1.4. *Després de punts suspensius*

Quan aquest signe marca el final d'una frase, la paraula següent va amb majúscula inicial.

- [9] [...] Hem de dir, doncs, que no veiem clara la proposta... De tota manera, ja hi haurà ocasió de tornar-la a discutir.

Quan aquest signe expressa que el redactor tan sols suspèn un moment la frase, sense tancar-la, la paraula següent va amb minúscula inicial, ja que forma part de la mateixa frase.

- [10] No sabia què dir..., veient-la amb els ulls plorosos..., somicant i incapaç de dir res.

2.2. *L'inici de citació*

2.2.1. *Després de dos punts i cometes d'obertura*

Quan es transcriuen literalment les paraules o els pensaments complets d'una altra persona, van precedits de dos punts i cometes, i la primera paraula generalment va amb majúscula inicial.³

- [11] Ho diu el refrany: «Pagant, sant Pere canta.»

Només pot anar amb minúscula inicial la primera paraula de la citació quan el fragment que es reproduïx és clarament incomplet, cosa que es veu, per exemple, si va precedit de punts suspensius.⁴

- [12] Quan anava cap a l'escola, pensava: «[...] i a sobre, avui, matemàtiques».

3. Vegeu el capítol VII, § 13.5.3.2.a.

4. Vegeu el capítol VII, § 13.5.3.

2.2.2. Després de cometes d'obertura

Altres vegades, la citació s'inicia directament, sense punts suspensius. Com que aquestes citacions generalment són mots, sintagmes o trossos de frase, la citació no acostuma a començar amb majúscula.

[13] Segons ell, la Maria no «s'adequa» a les característiques de la plaça.

[14] Va declarar que no pensava «moure ni un dit per la Pepa».

Si el fragment reproduït, però, portava la inicial absoluta en majúscula per alguna raó, cal mantenir aquesta majúscula.

[15a] Tarradellas va ser rebut amb crits de «Volem l'Estatut!».

No és recomanable fer citacions sense cap mena de puntuació que les indiqui, perquè la frase podria resultar ambigua, almenys pel que fa a l'entonació.

[15b] ~ Tarradellas va ser rebut amb crits de Volem l'Estatut!

En aquest cas, com que després del signe d'admiració no hi pot haver un punt, no se sabia si aquell afecta només *Volem l'Estatut* o tota la frase.

2.3. L'inici després de parèntesi d'obertura

Un fragment de text situat entre uns parèntesis el primer dels quals és darrere d'un punt s'ha d'iniciar amb majúscula.

[16] Tothom és igual segons la Constitució. (Però uns més que altres.)

[17] L'avió surt a les 17.50 h, però cal ser a l'aeroport tres hores abans. (Aquesta llarga antelació es deu a les mesures de seguretat preses per les autoritats.)

Altrament, el fragment s'ha d'iniciar amb minúscula.

Un cas concret de frase sencera o incompleta entre parèntesis són les anomenades *acotacions teatrals*. Pel que fa a l'ús de majúscula inicial i a la seva situació en el text, hi ha quatre possibilitats:⁵

a) El nom a l'esquerra del text, seguit de coma; l'acotació, en cursiva i amb minúscula inicial, dos punts, i, a continuació, el parlament del personatge.

[18a] COMELLES, *criçant*: Gravat!

b) El nom a l'esquerra del text; l'acotació, entre parèntesis i amb minúscula inicial i seguida de dos punts, i, a continuació, el parlament del personatge.

[18b] COMELLES (*criçant*): Gravat!

c) El nom centrat al mig de la pàgina i en una ratlla més amunt; l'acotació en cursiva, i, a sota, el parlament.

[19] LUPA, *tot treballant*

Doncs no us en sàpiga, perquè no és veritat. (*Pausa.*)

d) El nom centrat al mig de la pàgina i en una ratlla més amunt; l'acotació entre parèntesis, en cursiva i amb minúscula inicial; i, a sota, el parlament.

[20] LUPA (*tot treballant*)

Doncs no us en sàpiga, perquè no és veritat. (*Pausa.*)

5. Vegeu el capítol VII, § 11.1.b i 13.3.

Un altre cas singular de frase sencera o incompleta entre parèntesis són indicacions al final de la pàgina, del tipus *Continuarà* i altres, que es fan servir, per exemple, en historietes publicades per capítols. També en aquest cas, per tal com és una indicació independent del text anterior, comença amb majúscula i acaba amb un punt.

[21] *(Continuarà.)*

2.4. L'inici d'apartats

2.4.1. El paràgraf inicial d'una carta

Tal com ja hem comentat (v. § 2.1.1), el paràgraf inicial d'una carta comença amb majúscula. Alguna vegada el text va just després de la coma o dels dos punts⁶ de la salutació —això és freqüent potser més en notes que en cartes—: en aquest cas, cal començar amb minúscula.

[22a] Senyor Rovira, he deixat les claus al calaix.

[22b] Senyor Rovira: he deixat les claus al calaix.

2.4.2. Els paràgrafs introduïts per expressions del tipus *atès que... o vist que..., que acaben amb punt i coma o coma abans del verb principal*

Aquests paràgrafs, propis dels llenguatges administratiu i jurídic, comencen amb majúscula inicial, malgrat anar darrere d'un punt i coma, perquè les convencions pròpies d'aquests llenguatges específics ho estableixen així, per tal com inicien un paràgraf.

[23] [...]

Atès l'interès del Departament de Cultura per formar i promoure joves investigadors que treballin en el camp de les ciències humanes i en la recerca lingüística en particular;

Atès l'article 8.1 de la Llei 20/1990, de 28 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a 1991;

[...]

2.4.3. Els apartats d'enumeracions introduïts per dos punts i encapçalats o no amb una marca d'enumeració

En aquest epígraf només analitzarem els problemes que plantegen els inicis dels apartats d'una enumeració quan cal posar-los l'un sota l'altre.

Per *marca d'enumeració* entenem qualsevol signe o símbol que marqui l'inici d'un apartat. Distingim entre marques d'enumeració *ortotipogràfiques* (punt, asterisc, guió, etc.), *alfabètiques* (lletres, generalment seguides d'un signe de puntuació) i *numèriques* (un número seguit d'un signe de puntuació).

En aquesta mena d'enumeracions hi ha dos factors que, combinats, determinen implícitament o explícitament que s'escrigui o no amb majúscula inicial cada un dels apartats d'una enumeració: d'una banda, la llargada de l'apartat; de l'altra, la voluntat del redactor/ra de donar continuïtat als apartats, cosa que marcarà usant unes determinades marques d'enumeració o uns determinats signes de puntuació (coma, punt i coma o punt), o no usant-ne cap.

6. Vegeu el capítol VII, § 2.2.2.

Pel que fa al primer factor, els autors que han tractat de l'ús de les majúscules solen parlar d'*apartats curts* i citen com a exemples els «mots» o «sintagmes nominals»,⁷ i d'*apartats llargs* en referir-se, per exemple, als que consten d'unes quantes ratlles.⁸ No cal dir que parlar del sintagma nominal com a apartat necessàriament curt pot ser inexacte, ja que l'expansió d'un sintagma nominal amb adjectius, sintagmes preposicionals o oracions de relatiu pot ser molt extensa.

- [24] samarreta
samarreta vella
samarreta molt vella
samarreta molt vella de cotó
samarreta molt vella de cotó que serveixi per fer exercicis de gimnàstica

Generalment, els autors⁹ afirmen que no cal cap signe de puntuació al final dels apartats curts.

Potser —si tenim en compte que en un text, perquè hi hagi un punt, generalment és condició necessària que hi hagi un verb principal conjugat—, més que una distinció, sempre subjectiva, entre apartats llargs i curts, es pot pensar a aplicar una distinció entre apartats amb almenys un verb principal conjugat i apartats sense verb principal conjugat. Els primers anirien, en principi, amb majúscula inicial i un punt al final, i els segons, en principi, amb minúscula inicial i amb un altre signe de puntuació o sense.

- [25] Identifiqueu els complements dels verbs.
[26] mitjons

Pel que fa al segon factor, la continuïtat entre els apartats d'una enumeració, la podem definir com el grau de cohesió textual que hi ha entre aquests apartats.

En aquest sentit, diem que hi ha la màxima continuïtat entre els apartats quan la cohesió textual és molt estreta. Aquesta cohesió es pot afavorir amb els recursos següents:

- a) Des del punt de vista lingüístic, usant elements de cohesió textual entre els apartats —per exemple, pronoms febles anafòrics, connectors discursius, etcètera.
b) Des del punt de vista ortotipogràfic, triant unes marques d'enumeració que facilitin aquesta continuïtat —per exemple, un guió llarg.
c) Amb l'ús d'una puntuació que l'afavoreixi —per exemple, comes entre els apartats o, si aquests en duen d'interiors, punt i coma.
d) Des del punt de vista gràfic, amb l'ús de minúscula inicial.

- [27] Llegiu el text i feu les operacions següents:
— subratlleu els verbs,
— classifiqueu-los segons la conjugació a què pertanyin,
— destrieu-los segons el temps en què estiguin conjugats,
— separeu-los segons que siguin transitius o intransitius.

En canvi, el redactor/ra pot establir una continuïtat mínima entre els apartats eliminant o atenuant la cohesió textual entre ells. Ho pot fer amb els recursos següents:

- a') Des del punt de vista lingüístic, no usant elements de cohesió textual —o usant-ne pocs— entre els apartats.

7. V. *Majúscules i minúscules*, p. 13.

8. V. DOPAGNE, Albert. *Majúscules...*, p. 15.

9. V. *Majúscules i minúscules*, p. 13.

b') Des del punt de vista ortotipogràfic, triant unes marques d'enumeració que afebleixin la continuïtat —per exemple, un número seguit d'un punt.

c') Usant una puntuació que l'atenuï —un punt al final de cada apartat— o no usant-ne, cosa que gairebé l'elimina.

d') Des del punt de vista gràfic, usant la majúscula inicial.

[28] De tot el que hem dit es desprèn, doncs, el següent:

1. Els treballadors mantenen la seva decisió de fer vaga.
2. La patronal, vista aquesta decisió dels treballadors, farà tot el possible per evitar la vaga.
3. Les autoritats han manifestat que no volen conflictes al carrer.
4. Els ciutadans del país no estan prou informats de la situació del conflicte.

Què en resulta, de combinar aquests dos factors? Vegem-ho.

2.4.3.1. ELS APARTATS AMB ALMENYS UN VERB PRINCIPAL CONJUGAT I AMB LA MÀXIMA CONTINUÏTAT ENTRE ELLS. En aquests casos, com que els verbs conjugats no són incompatibles amb l'ús de la coma al final de la frase, la coherència porta el redactor/ra a utilitzar els recursos següents:

a) Iniciar els apartats amb una marca d'enumeració ortotipogràfica —un guió curt, per exemple— o alfabètica —una lletra amb un parèntesi de tancament, per exemple.

b) Usar minúscula inicial.

c) Usar comes entre els apartats i un punt per tancar l'últim. (Si algun d'aquests apartats porta comes interiors, cal acabar-lo amb punt i coma; aleshores, per coherència, hi han d'acabar tots els apartats de l'enumeració.)

Pot ser el cas de les instruccions d'un exercici.

[29*a*] Llegiu el text i feu les operacions següents:

- a)* subratlleu els verbs,
- b)* classifiqueu-los segons la conjugació a què pertanyin,
- c)* destrieu-los segons el temps en què estiguin conjugats,
- d)* separeu-los segons que siguin transitius o intransitius.

[29*b*] Llegiu el text i feu les operacions següents:

- a)* subratlleu els verbs;
- b)* classifiqueu-los, un cop subratllats, segons la conjugació a què pertanyin;
- c)* destrieu-los segons el temps en què estiguin conjugats;
- d)* separeu-los segons que siguin transitius o intransitius.

2.4.3.2. ELS APARTATS AMB ALMENYS UN VERB PRINCIPAL CONJUGAT I AMB LA MÍNIMA CONTINUÏTAT ENTRE ELLS. Com que el que tindrem en aquest cas seran frases independents, el més coherent és fer servir els recursos següents:

a) Iniciar cada apartat amb una marca d'enumeració alfabètica (si és minúscula, s'ha de compondre en cursiva; si és majúscula —opció menys recomanable—, en rodona) o numèrica seguida d'un punt o d'un parèntesi. Fixem-nos que, si empren xifres romanes, aquestes s'han de compondre en caixa alta.

b) Començar el text amb majúscula.

c) Tancar cada apartat amb un punt.

Pot ser el cas d'un conjunt de conclusions o d'una llista d'exemples que siguin frases.

[30*a*] De tot el que hem dit es desprèn, doncs, el següent:

- a.* Els treballadors mantenen la seva decisió de fer vaga.
- b.* La patronal, vista aquesta decisió dels treballadors, farà tot el que sigui possible per evitar la vaga.

- c. Les autoritats han manifestat que no volen conflictes al carrer.
d. Els ciutadans del país no estan prou informats de la situació del conflicte.

Vegeu, a més, les p. 12-14 del fitxer *Diferències.pdf* del CD-ROM.

[31e] Hi podem veure les oracions de relatiu següents:

- [I] El cotxe que té és estranger.
[II] El cotxe de què parles és estranger.
[III] El cotxe a què et refereixes és estranger.

2.4.3.3. ELS APARTATS SENSE UN VERB PRINCIPAL CONJUGAT I AMB LA MÀXIMA CONTINUÏTAT ENTRE ELLS. Tant un factor com l'altre, segons el que hem anat dient, porten el redactor/ra a usar els recursos següents:

a) Una marca d'enumeració ortotipogràfica, com a mer senyal —un punt, un guió llarg, etcètera.

b) Minúscula inicial.

c) Una puntuació entre els apartats altra que el punt. És a dir: o bé una coma, o bé, sobretot si algun dels apartats porten comes interiors, punt i coma. No cal dir que al final hi va un punt si és una enumeració completa.

Pot ser el cas de l'enumeració de les fases d'un procés.

[32a] Els animals passen per les fases següents:

- naixement,
- creixement,
- reproducció,
- mort.

[32b] Els animals passen per les fases següents:

- naixement;
- creixement;
- reproducció, si troben parella;
- mort.

2.4.3.4. ELS APARTATS SENSE UN VERB PRINCIPAL CONJUGAT I AMB LA MÍNIMA CONTINUÏTAT ENTRE ELLS. Aquests dos factors porten a considerar que cada apartat té una individualitat poc clara —en el sentit que no formen una llista tancada— i, per tant, el més coherent és fer servir els recursos següents:

a) Usar una marca d'enumeració ortotipogràfica.

b) Iniciar el text amb minúscula.

c) O bé no fer servir cap signe de puntuació entre ells —i al final de l'últim, usar o no usar un punt—, o bé usar un punt.

Com es pot veure, en aquest cas, la falta de continuïtat es marca amb una puntuació determinada o no fent-ne servir.

Pot ser el cas d'una llista, com per exemple, una enumeració incompleta d'exemples o una llista d'ingredients.

[33a] Exemples de noms comuns:

- gat
- taula
- pota

[33b] Exemples de noms comuns:

- gat
- taula
- pota.

[34] Ingredients necessaris per fer un ou ferrat:

- 1 ou.
- oli.
- sal.

2.4.3.5. ENUMERACIÓ, D'UNA BANDA, AMB APARTATS AMB ALMENYS UN VERB PRINCIPAL CONJUGAT I APARTATS SENSE, I, DE L'ALTRA, AMB LA MÀXIMA CONTINUÏTAT ENTRE ELLS. En principi, quan vol aconseguir la màxima continuïtat, el redactor utilitza, tant amb els uns com amb els altres, els recursos següents:

- a) Una marca d'enumeració ortotipogràfica.
- b) Minúscula inicial.
- c) Una coma entre els apartats. (L'únic que cal tenir en compte és que si algun apartat ha d'acabar amb un punt i coma perquè porta comes interiors, per coherència —tal com ja es fa a text seguit—, els altres també hi han d'acabar.)

2.4.3.6. ENUMERACIÓ, D'UNA BANDA, AMB APARTATS AMB ALMENYS UN VERB PRINCIPAL CONJUGAT I APARTATS SENSE, I, DE L'ALTRA, AMB LA MÍNIMA CONTINUÏTAT ENTRE ELLS. En aquest cas, tant amb els primers com amb els segons, el redactor/ra utilitza els recursos següents:

- a) Una marca d'enumeració numèrica seguida d'un punt.
- b) Per tant, majúscula inicial.
- c) Pel que fa a la puntuació, els primers porten punt, i els segons tant en poden portar com no. Per tant, per coherència, tant els uns com els altres es tanquen amb un punt.

Cal dir, però, que els casos dels § 2.4.3.5 i 2.4.3.6 és poc probable que es donin, perquè la coherència en la redacció desaconsella aquestes barreges. Això no obstant, en algunes llistes d'exemples es poden barrejar.

- [35] Exemples de topònims amb article:
- L'Hospitalet de l'Infant.
 - Tinc casa al Masnou.
 - Vinc dels Omells de na Gaia.

Pel que fa a l'ús de la conjunció *i* entre el penúltim apartat i l'últim, és rellevant tenir en compte si l'enumeració és una enumeració completa —és a dir, amb tots els apartats de què pot constar— o no. En el primer cas, sempre segons el que hem dit anteriorment, es pot usar, tot i que no és mai necessària.

- [36] Els animals passen per les fases següents:
- naixement,
 - creixement,
 - reproducció i
 - mort.

En el segon —en el qual, si féssim a text seguit l'enumeració, posaríem una coma o un punt i coma entre el penúltim apartat i l'últim i punts suspensius o *etc.* després de l'últim—, seria incoherent usar-la. En aquest sentit, una enumeració com ara una llista d'exemples no n'ha de portar mai.

- [37] * Exemples de noms comuns:
- gat
 - taula i
 - pota

Quant al factor de la coherència en l'ús de la puntuació, ja hem vist que cal aplicar-lo quan hi ha coincidència d'apartats que, en principi, caldria tancar amb puntuació diferent. A banda d'aquesta coherència en el marc estricte d'una enumeració, cal plantejar-se,

quan es redacta un text amb moltes enumeracions —per exemple, un article o un llibre amb llistes d'exemples—, si cal aplicar la coherència també en el marc de tot el text.

Si apliquem la coherència només en cada enumeració, donada la diversitat de situacions que hem descrit, hi haurà enumeracions amb diferents puntuacions, cosa que pot desconcertar el lector/ra si no l'hem avisat prèviament.

Si, en canvi, apliquem la coherència en l'àmbit de tot el text, aconseguim l'efecte d'una uniformitat i ens estalviem de pensar quina puntuació cal fer servir en cada enumeració. Aquest criteri pot produir algun efecte xocant, perquè alguna enumeració pot tenir una puntuació poc usual, com ara en el cas següent:

- [38] Ingredients per fer un ou ferrat:
- 1 ou;
 - oli;
 - sal.

De totes dues possibilitats, la que presenta més avantatges —entre d'altres, la comoditat de seguir mecànicament un criteri i l'efecte d'uniformitat— és l'aplicació de la coherència en l'àmbit de tot el text.¹⁰

2.4.3.7. RESUM. Així doncs, en resum, veiem que a l'hora de redactar enumeracions o llistes precedides de dos punts, cal tenir en compte la voluntat que tinguem d'establir continuïtat entre els apartats i si aquests inclouen o no un verb principal conjugat.

Establim la màxima continuïtat si usem una marca d'enumeració ortotipogràfica. Aquesta tria ens porta a usar la minúscula inicial. Pel que fa a la puntuació, afavorim aquest grau de continuïtat usant una coma per tancar els apartats, menys en l'últim, que tanquem amb un punt.

Establim una continuïtat intermèdia si usem una marca d'enumeració alfabètica amb un parèntesi de tancament. Aleshores, hi ha dues possibilitats: o bé començar el text amb minúscula i acabar cada apartat amb una coma, o bé començar el text amb majúscula i acabar cada apartat amb un punt —amb la qual cosa disminueix la continuïtat. L'últim apartat sempre acaba amb un punt.

Establim una continuïtat mínima si usem una marca d'enumeració numèrica seguida d'un punt. Aquesta tria ens obliga a començar el text amb majúscula i acabar amb un punt cada apartat, independentment de si hi ha o no un verb principal conjugat.

En tots tres casos, davant la coincidència d'apartats amb puntuació diferent, la coherència porta a unificar-la donant preferència al signe de puntuació més fort: el punt sobre el punt i coma, i el punt i coma sobre la coma. En textos amb moltes enumeracions, és avantatjós aplicar-hi la mateixa puntuació.

2.4.4. *Els apartats en catàlegs, índexs i llistes en general a base d'elements transposats*

De vegades, quan s'elaboren catàlegs o índexs —sobretot analítics—, els elements a partir dels quals es fa l'ordenació per raons diverses s'han de transposar; en aquests casos, generalment van amb minúscula inicial.

10. En algunes obres amb moltes llistes d'exemples —alguns dels quals són d'usos de majúscules o de puntuació, per exemple—, pot haver-hi confusions entre les majúscules i la puntuació pròpies de les enumeracions, d'una banda, i les pròpies dels exemples, de l'altra. En aquest cas, excepcionalment, es poden fer servir altres recursos, com cossos de lletra diferents i espais blancs i, paral·lelament, decidir no usar cap majúscula inicial ni cap puntuació —excepte, és clar, en els exemples en què se'n parli.

- [39] [...]
 - gerundi XVIII
 - construcció absoluta XVIII: 4.2.4
 - causal XVIII: 4.1, 4.2.4
 - compost XVIII: 1.1, 2.1.1, 2.2
 [...]

2.5. *El primer mot d'un vers*

Tradicionalment, el primer mot de cada vers anava en majúscula —d'aquí el nom de *versal* aplicat a les majúscules. És una tradició que s'ha anat perdent, i que només es manté per raons estilístiques i gràfiques —com pot ser el cas dels acròstics, composicions poètiques en què generalment les inicials de cada vers, llegides verticalment, formen un mot o una frase.

3. Funció distintiva

Tal com diem al § 1, la funció *distintiva* de la majúscula consisteix a destacar un mot per la seva pròpia naturalesa. En virtut d'aquesta distinció, els noms propis s'escriuen amb la inicial en majúscula, i els noms comuns s'escriuen amb minúscula inicial. Tal com també diem al § 1, la distinció entre aquestes dues menes de noms no sempre és clara.

Definim-los, doncs, i vegem com hi pot haver transvasaments d'unitats entre aquestes dues classes:¹¹ la diferència bàsica entre les dues menes de noms és semàntica: els noms comuns tenen un significat propi i denoten classes d'objectes, mentre que els noms propis no tenen cap significat i denoten directament un element de la realitat. Així, el nom *casa* té el significat de 'edifici destinat a servir d'habitació humana' i serveix per designar qualsevol membre d'aquesta classe, si bé per ell mateix no pot designar un element concret. En canvi, un nom propi com ara *Maria* o *Ràfols* no es pot definir, no té significat fora de context.

Pel que fa als noms comuns que han esdevingut noms propis, una bona part tenen el seu origen en noms comuns que s'han fixat històricament per la necessitat d'identificar objectes concrets de la realitat, ja siguin persones o llocs. En són exemples: cognoms com *Fuster*, motius com *l'Ocell*, topònims com *Aiguafreda* o *pla de la Calma*, i odònims ('noms de vies públiques') com *avinguda del Mar*.

Pel que fa als noms propis que han esdevingut noms comuns, es poden utilitzar amb aquesta darrera condició, d'una manera productiva, quan pressuposem l'existència de més d'una entitat que pot ser designada amb el nom en qüestió (per a l'ús de la majúscula en aquests casos, vegeu § 3.1.1).

- [40] Per quina MARTA demanen?

Un nom propi pot esdevenir comú també si ens referim a una part de la denotació ja sigui en el temps o en l'espai.

- [41] LA BARCELONA DELS ANYS VINT m'apassiona.

11. Seguim l'exposició de Núria MARTÍ a «El SN: els noms», dins Joan SOLÀ *et al.* (dir.), 2002.

Aquest procés és igualment possible designant únicament un aspecte de l'objecte.

[42] Hi ha MOLTES BARCELONES.

Una altra possibilitat és utilitzar predicativament certs noms propis.

[43] Es pensa que és el SHAKESPEARE del segle XX.

Finalment, una darrera estratègia per convertir noms propis en noms comuns és la que s'aplica a noms propis d'empreses, marques, models o noms comercials en general. (v. § 3.3.4.4).

[44] unes VAMBES (*'sabatilla de sola de goma per practicar esport', a partir del nom de la marca Wamba*)

A banda d'aquests procediments, encara n'hi ha un altre, molt comú en la física —generalment, per metonímia—: per exemple, *newton* és una unitat de força que rep el nom del seu descobridor, Isaac Newton (v. § 3.3.4.2).

3.1. Els noms propis referits a persones

3.1.1. Els noms i cognoms de persones

La lletra inicial dels noms propis i dels hipocorístics de persones s'escriu amb majúscula.

[45] Pompeu Fabra i Poch

[46] Vador (*Salvador*)

[47] Pi (*Pilar*)

Un cas especial són els cognoms precedits per partícules com la preposició *de* o l'article determinat. En els noms catalans,¹² pel que fa a la preposició, quan no es troba aglutinada en el cognom, se sol fer una distinció¹³ entre el cas en què el cognom amb la preposició va precedit del nom de fonts i el cas en què apareix sense el nom. En el primer, la preposició va amb minúscula; en el segon, amb majúscula. Les raons d'aquesta distinció deuen ser, d'una banda, que, quan el cognom precedit de la preposició apareix sol, el seu element inicial és la preposició; de l'altra, que pot ser que just davant del cognom s'escaigui una altra preposició *de*, i aleshores la majúscula desfà un mal efecte gràfic, que fins i tot —a primer cop d'ull— podria semblar un error tipogràfic.

Cal dir, però, que tan usual com aquesta distinció és l'elisió de la preposició que precedeix el cognom quan no apareix el nom de fonts.¹⁴

[48] Obres de Fluvià

[49] Quan es parla d'Ors, no es té en compte...

Pel que fa a l'article determinat, sembla que en els cognoms catalans sempre s'escriu aglutinat al cognom, i, per tant, no presenta cap problema.

[50] Latorre

[51] Lacambra

[52] Lacavalleria

12. Pel que fa a aquestes particularitats en altres llengües, vegeu el cap. XIII, § 2.4.1 i el cap. XIV, § 5.2.3-5.2.16.

13. Vegeu el *Llibre d'estil del diari Avui*, p. 47.

14. De fet, el que caldria investigar és si aquesta preposició es manté o no quan el cognom apareix, per exemple, en frases com les següents: *D'Ors/Ors és el màxim exponent del Noucentisme; Pel que fa a DE/DE Fluvià, no hi ha problemes / Pel que fa a FLUVIÀ, no hi ha problemes.*

Hi ha uns quants noms propis, generalment de personatges d'obres artístiques, que han passat a ser noms comuns —és a dir, a denominar una noció. En general, van amb minúscula.

- [53] Don Joan («[...] personificació del mite de l'home posseït per l'afany de conquesta amorosa de la dona [...]»¹⁵)
- [54] esteve («Membre de la gran confraria de Sant Esteve dels freners...»¹⁶)
- [55] jan («Home comú»¹⁷)
- [56] janot («Home taujà»¹⁸)
- [57] miquel («Refús [...]»¹⁹)
- [58] quixot («Home emportat a empreses temeràries [...]»²⁰)
- [59] senyor Esteve («[...] El tipus de [sic] senyor Esteve [...] ha format part fins avui de la tipologia popular barcelonina.»²¹)

I altres com *condó*, *barem*, *pantaló*, *mecenes*, *judes*, *arlequí*, *tartuf*, *adonis*, etcètera.

En canvi, l'exemple «Es pensa que és el Shakespeare del segle xx», del § 3, s'escrivi amb majúscula, malgrat ser usat predicativament, segurament perquè la definició d'aquest nom no està tan fixada com la dels casos que acabem de veure —com ho demostraria el fet que no és recollit pels diccionaris de llengua general.

Els noms propis de les frases «Per quina Marta demanen?», «La Barcelona dels anys vint m'apassiona» i «Hi ha moltes Barcelones» conserven la majúscula perquè no estan usats predicativament, sinó que es demana o s'afirma sobre la seva capacitat designativa d'un referent únic.

És força comú usar els noms de fonts o els cognoms d'algú anteposant-los l'article indeterminat *un* o *una* o anteposant-los l'article determinat i posposant-los un adjectiu qualificatiu (o qualsevol altra especificació). Tant en un cas com en l'altre, els noms i els cognoms conserven la majúscula inicial.

- [60] Si pensem en un Espriu o un Pedroló...
- [61] El Carner jove supera de lluny el Guerau de Liost de *La muntanya d'ametistes*.

De vegades, s'utilitzen els prefixos *anti-*, *contra-*, *entre-*, *ultra-*, *pro-* i *pseudo-* per formar derivats amb noms propis; en aquests casos la inicial del prefix va en minúscula, la del nom propi continua sent majúscula i entre el prefix i el nom es posa un guionet.

- [62] el pseudo-Boades
- [63] un pro-Núñez convençut

Si el segon component d'un nom propi que porta guionet és un altre nom propi, ens trobem amb dues majúscules.²²

- [64] Pseudo-Dionisi Areopagita

15. *Gran enciclopèdia catalana* (d'ara endavant, GEC), 2a ed., vol. 9, p. 254.

16. *Diccionari de la llengua catalana*, d'Enciclopèdia Catalana (d'ara endavant, DLC), 2a ed., 1987, p. 679.

17. DLC, p. 908.

18. DLC, p. 908.

19. DLC, p. 1024.

20. DLC, p. 1302.

21. GEC, vol. 3, p. 347, *auca del senyor Esteve, L'*.

22. V. PUJOL i SOLÀ (§ 4.12).

Un *pseudònim* és un nom «fals emprat per un autor en lloc del seu».²⁹

[83] un article de Sempronio

[84] els versos de Lo Gaiter del Besòs

De vegades es designa algú amb un nom comú —amb complements o sense— que es refereix a alguna qualitat, activitat, gesta, etc., que el defineix; aquest nom comú, en aquest cas usat per antonomàsia, s'escriu amb majúscula inicial —i els complements, també.

[85] el Timbaler del Bruc

[86] el Sàtir de Gràcia

[87] l'Apòstol dels Gentils

Sobretot en obres de tema religiós, els mots *Déu* i *Papa* (v. també § 3.1.2, 3.1.5, 3.1.6.b i 3.1.6.c) s'escriuen amb la inicial en majúscula. Les expressions nominals que els són coreferents (*Creador*, *Summe Pontifex*, etc.), també. En canvi, fins i tot en aquest tipus d'obres els pronoms i els possessius que s'hi refereixen (*faci's la vostra voluntat*, *ell*, etc.), actualment es tendeix a escriure'ls en minúscula.

3.1.4. Els noms de dinasties i llinatges

S'escriuen amb majúscules.

[88] els Macabeus

[89] l'època dels Trastàmara

3.1.5. Les designacions de càrrecs oficials i de títols acadèmics i nobiliaris

Atès que els càrrecs i els títols acadèmics i nobiliaris no tenen per ells mateixos cap singularitat semàntica ni social que els individualitzi, les seves designacions s'escriuen amb minúscules inicials, tant si amb la designació del càrrec fem referència a la persona concreta que el té com si no és així.

[90] Vam saludar el president de la Generalitat.

[91] L'alcalde de la ciutat s'oposa al projecte presentat.

[92] Actua com a secretari del tribunal.

[93] Va saludar el capità general.

[94] L'abat és al monestir.

[95] La doctora i el llicenciat van parlar força estona.

[96] El comte de Barcelona

[97] La reina d'Espanya

Cal tenir en compte, però, que quan aquestes designacions van introduïdes per les formes protocol·làries de tractament que els corresponen s'escriuen amb majúscules inicials (v. § 3.1.6).

[98] Molt Honorable Senyor President de la Generalitat

[99] Il·lustre Senyora Diputada

Cal no confondre aquest cas amb el cas en què fem servir la designació i a continuació les formes protocol·làries de tractament amb el nom de la persona.

[100] el president de la Generalitat, Molt Honorable Senyor Jordi Pujol

29. DLC, p. 1279.

3.1.6. *Les formes de tractament o de designació genèrica catalanes que precedeixen els noms propis o no*

S'escriuen amb minúscula inicial.

[101] sant Joan	[102] sor Agnès
[103] el druída Panoramix	[104] el rabí Abraham
[105] el senyor Ramon	[106] el professor Badia
[107] el general Moragues	[108] el bisbe Casaldàliga
[109] el conseller Guitart	[110] el rei Jaume I

Cal tenir en compte, però, les observacions següents:

a) El mot *sant* s'escriu amb majúscula inicial quan forma part de la denominació d'una festivitat (*Sant Jordi*) i d'expressions com *foc de Sant Elm*³⁰ o *mal de Sant Llätzer*, *mal de Sant Roc*, *mal de Sant Pau*,³¹ etc. (v. § 3.3.6.1).

També quan forma part d'un topònim (v. § 3.3.9.6).

[111] Visc a Sant Cugat del Vallès.

I, finalment, quan forma part del nom de certes plantes.

[112] herba de Sant Benet

b) Les formes protocol·làries de tractament s'escriuen amb majúscula inicial.

[113] Molt Honorable Senyor President de la Generalitat
[114] Il·lustríssima Senyora Alcaldessa
[115] Sa Majestat el Rei
[116] Sa Santedat el Papa

c) El mot *papa* s'escriu amb majúscula si apareix sol i amb minúscula si precedeix el nom del Papa.

[117] Va saludar el Papa.
[118] Va saludar el papa Benet XVI.

3.1.7. *Les formes de tractament no catalanes*

S'escriuen amb majúscula inicial perquè es considera un cas paral·lel al de les formes protocol·làries de tractament. En cap cas no van en cursiva.

[119] Sir Charles Chaplin	[120] Monsieur François Mitterrand
[121] Frau Mari Braun	[122] Don Fernando Lázaro Carreter

3.1.8. *Les formes abreujades de tractament, de designació genèrica que precedeixen els noms propis i de formes protocol·làries*

Les formes abreujades dels casos descrits en els epígrafs 3.1.6 i 3.1.7 sempre s'escriuen amb majúscula inicial.

[123] Sr. Ramon	[124] Dra. Bellpuig
[125] Prof. Badia	[126] St. Joan
[127] M. H. Sr. Heribert Barrera	[128] Excm. i Mgfc. Sr. Josep Maria Bricall
[129] Mr. Marshall	

30. GEC, vol. 11, p. 196, *foc*.

31. GEC, vol. 14, p. 262, *mal*.

3.1.9. *Les personificacions de conceptes abstractes*

La personificació de determinats conceptes abstractes, que es presenten així dotats d'autonomia d'acció, es pot remarcar amb la inicial en majúscula.³²

- [130a] La Veritat ens farà lliures.
- [130b] La veritat ens farà lliures.
- [131a] La Justícia sempre triomfa.
- [131b] La justícia sempre triomfa.

Però:

- [132] Cal dir sempre la veritat.
- [133] S'ha de fer justícia.

3.2. *Els noms propis referits a animals i vegetals singularitzats*

S'escriuen amb majúscula inicial tots els substantius i adjectius.

- [134] Lassie (*gos*)
- [135] Flipper (*dofí*)
- [136] Mickey (*ratolí*)
- [137] el Pi de les Tres Branques

En els noms científics de les espècies animals i vegetals, que s'escriuen en cursiva perquè són mots llatins, el nom genèric —que es correspon amb el nom del gènere— va amb majúscula inicial, mentre que la designació específica es compon totalment en minúscula.

- [138] llop (*Canis lupus*)
- [139] llop marsupial (*Thylacinus cynocephalus*)
- [140] lliri blau (*Iris germanica*)
- [141] lliri dels blats (*Gladiolus segetum*)

3.3. *Els noms propis referits a coses*

3.3.1. *Els noms d'objectes singularitzats*

S'escriuen amb majúscula inicial tots els substantius i altres elements, excepte els articles i les preposicions.

- [142] l'Excalibur (*espasa*)

3.3.2. *Les marques de vehicles*

S'escriuen amb majúscula inicial.

- [143] Peugeot
- [144] Vespa

3.3.3. *Els noms de naus i aeronaus*

S'escriuen amb majúscula inicial. Van en cursiva.

- [145] *Ictíneo* (submarí)
- [146] *Spirit of Saint Louis* (avió)
- [147] *Queen Elizabeth* (vaixell)

32. V. PUJOL i SOLÀ (§ 4.37).

3.3.4. Els noms de productes manufacturats i d'elements físics i químics

3.3.4.1. LES DENOMINACIONS D'ORIGEN

a) Denominacions oficials d'origen. S'escriuen amb majúscula inicial tots els substantius i adjectius qualificatius i numerals.

- [148] Ratafia Catalana [149] Pollastre de la Raça Prat

b) Denominacions de productes mitjançant el topònim d'origen o el nom de l'inventor/ra o descobridor/ra. Els topònims d'origen (v. § 3.3.9.3 i 3.3.9.4) i els noms dels inventors o descobridors que substitueixen el nom genèric de producte s'escriuen amb minúscules, ja que denominen una noció.

- [150] un penedès negre (*vi*) [151] un holanda tendre (*formatge*)
[152] un dièsel veloç (*cotxe*) [153] un condó eficaç (*contraceptiu*)

Però quan aquests noms es refereixen al lloc, a l'inventor/ra o al descobridor/ra, i no al producte, van amb majúscula inicial.

- [154] el vi del Penedès [155] el formatge d'Holanda
[156] el motor Diesel [157] el sistema anticonceptiu de Condom

3.3.4.2. ELS SÍMBOLS DE LA FÍSICA. Els que responen al cognom del seu descobridor/ra van amb la inicial en majúscula.

- [158] A (*ampere, d'Ampère*) [159] N (*newton, de Newton*)

Els altres, poden portar la inicial en majúscula o en minúscula, segons els casos.³³

- [160] m (*metre*) [161] cd (*candela*)

La denominació de les unitats, les constants i les lleis de la matemàtica i de la física també van amb minúscula.

- [162] un gram
[163] el principi d'Arquimedes
[164] la constant de la gravitació universal

3.3.4.3. ELS SÍMBOLS DE LA QUÍMICA. Van amb la inicial en majúscula.

- [165] Cr (*chrom*) [166] Zn (*zinc*)

Les denominacions dels elements i els compostos, en canvi, s'escriuen en minúscula.

- [167] cadmi
[168] àcid sulfúric

3.3.4.4. DESIGNACIONS DIVERSES. Les marques dels productes s'han d'escriure amb majúscula inicial si fan referència a una marca concreta, i amb minúscula si es tracta d'un genèric.

	<i>marques concretes</i>	<i>genèrics</i>
[169]	un Martini	un vermut
[170]	una Couldina	una aspirina
[171]	una Adidas	una vamba

33. V. el capítol IX, § 5-7; especialment, les llistes de símbols físics, químics i matemàtics del § 7.

3.3.4.5. LES VARIETATS DE RAÏM. Es consideren noms comuns i, per tant, van amb minúscula.

- [172] moscatell
- [173] garnatxa
- [174] xarel·lo

3.3.4.6. ELS CÒCTELS. Es consideren noms comuns i, per tant, van amb minúscula.

- [175] un martini sec
- [176] un margarita
- [177] un daiquiri

3.3.4.7. ELS PRODUCTES INFORMÀTICS. Tal com diem en parlar de les sigles,³⁴ les denominacions dels llenguatges informàtics s'han d'escriure amb totes les lletres amb majúscules.

- [178] HTML (*'hypertext markup language'*)
- [179] LISP (*'list processing'*)

Pel que fa a la denominació dels programaris, com que són marques registrades, cal respectar-hi l'ús de les majúscules que hi trobem.

- [180] Maxigramar
- [181] Mozilla Firefox
- [182] OpenOffice

En canvi, molts termes relacionats amb la xarxa Internet (excepte aquesta paraula) van en minúscula.

- [183] un lloc web
- [184] una pàgina web
- [185] la intranet de l'empresa

3.3.4.8. DENOMINACIONS DE PRODUCTES QUE SÓN NOMS COMPOSTOS EN QUÈ EL SEGON ELEMENT ÉS UNA SIGLA. Com en els casos *pro-Núñez* i *pseudo-Boades* (cf. § 3.1.1), s'escriuen també amb guionet.

- [186] Es van regalar unes caixes PORTA-CD amb l'eslògan «Amb el compromís pel valencià».
- [187] Deu PORTA-CD de Joe Jackson
- [188] Subministrament de PORTA-CD per a la UPC
- [189] Al meu PORTA-CD hi cap des del *chill out* més avorrit fins al disc d'homenatge dels Inadaptats a l'Ovidi Montllor.

3.3.5. Els noms d'institucions, organismes i entitats³⁵

3.3.5.1. EL NOM PROPÍ DE LA INSTITUCIÓ, ORGANISME, ENTITAT, EMPRESA O ESTABLIMENT. Les denominacions genèriques s'escriuen amb majúscula inicial quan entren a formar part del nom d'una entitat formalment constituïda.

34. V. el capítol IX, § 4.2.

35. Sovint les institucions, els organismes i les entitats, s'esmenten amb sigles: SPL (Secretaria de Política Lingüística), COC (Comitè Olímpic Català), FAV (Federació d'Associacions de Veïns). Vegeu el capítol IX, § 4.

[190] el Departament de Cultura	[191] la Comunitat Valenciana
[192] el Grup Parlamentari Mixt	[193] el Govern Civil de Girona
[194] la Capitania General	[195] el Patronat Català pro Europa
[196] la Fundació Miró	[197] l'Ateneu Barcelonès
[198] el Col·legi d'Economistes de Catalunya	[199] el Museu d'Art Contemporani
[200] l'Hotel Principal	[201] l'Escola Massana
[202] la Unió Europea	[203] Forces Elèctriques de Catalunya
[204] la Universitat de València	[205] el Consorci del Gran Teatre del Liceu
[206] la Santa Aliança	[207] l'Associació de Veïns de Vallvidrera
[208] Vaig a un concert de Ja T'ho Diré.	[209] la Generalitat Valenciana
[210] la Comunitat Autònoma de les Illes Balears	
[211] la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat	

Si el genèric no forma part d'una designació formalment constituïda, va en minúscula.

- [212] l'orde dels Predicadors
- [213] la confraria de Sant Eloi

En canvi, quan aquestes designacions genèriques les esmentem en elles mateixes o constitueixen un plural aglutinador, s'escriuen sempre amb minúscules.

No sempre, però, és fàcil saber si aquestes designacions formen part del nom oficial; en aquests casos, l'ús de la majúscula ha de ser optatiu.

- [214] els departaments de Cultura i d'Ensenyament
- [215] unes comunitats autònomes
- [216] els grups parlamentaris
- [217] Els representants de les associacions de veïns afectades pel problema vindran avui.
- [218] un govern civil
- [219] tres capitànies generals
- [220] constituir un patronat
- [221] aquestes fundacions
- [222] la creació d'ateneus
- [223] El col·legi és l'organisme en el qual s'organitzen els professionals de qualsevol activitat.
- [224] El museu de la ciutat està tancat.
- [225] la falta d'hotels
- [226] la qualitat de l'escola a Catalunya
- [227] La unió dels països europeus s'ha de potenciar.
- [228] les forces vives del poble
- [229] No he estudiat en cap universitat de Catalunya.
- [230] els autors de teatre
- [231] les aliances polítiques

En el cas que el nom propi de l'entitat vagi precedit d'un article, aquest va amb majúscula inicial, ja que forma part d'aquest nom propi.

- [232] la coral L'Harmonia
- [233] el restaurant El Senyor de Parellada
- [234] la companyia La Previsió Social

Paral·lelament al que hem comentat per als noms de fonts i els cognoms (v. § 3.1.1), els noms de les institucions es poden acompanyar d'articles i adjectius, i també aquests, com aquells, conserven la majúscula inicial.

[235] Amb la Generalitat tan desvalguda que tenim, poca autonomia aconseguirem.

3.3.5.2. LES DESIGNACIONS D'ORGANISMES I ENTITATS RELIGIOSOS I DE L'ADMINISTRACIÓ. També en aquests casos les denominacions genèriques s'escriuen amb majúscula inicial quan en formen part. Els adjectius i els complements del nom, però, s'escriuen sempre amb minúscules.

[236] l'Església catòlica	[237] l'Administració local
[238] l'Estat espanyol	[239] l'Exèrcit espanyol
[240] Ferran II convocà Corts	[241] l'Imperi romà

Quan s'esmenten en elles mateixes o formen un plural aglutinador, sempre van amb minúscules.

[242] totes les esglésies
[243] la burocràcia de les administracions
[244] assumptes d'estat
[245] els exèrcits d'Europa
[246] els imperis europeus

3.3.5.3. LES DESIGNACIONS D'ÒRGANS DE GESTIÓ I DE COMANDAMENT. La mateixa norma de les institucions s'aplica als òrgans de gestió i de comandament d'organismes i d'entitats oficials i no oficials.

[247] la Junta Directiva del Club de Futbol Vallvidrera
[248] el Consell de Direcció de l'empresa
[249] la Secretaria General del Departament de...
[250] el Departament de Publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans
[251] la Vocalia de Dones de l'Associació de Veïns del Poble-sec
[252] l'Estat Major
[253] la Divisió Cuirassada Brunete
[254] el Comitè Central del partit
[255] la Conferència Episcopal
[256] la Regió Militar Pirinenca Oriental

Paral·lelament als casos anteriors, quan aquestes designacions genèriques s'esmenten en elles mateixes o constitueixen plurals aglutinadors s'escriuen sempre amb minúscules.

[257] Tots els clubs tenen una junta directiva.
[258] Els òrgans de gestió han de ser un consell de direcció i una gerència.
[259] Les secretaries generals s'encarreguen de...
[260] els serveis de l'Institut d'Estudis Catalans
[261] les discussions en ponència
[262] les reunions de vocalia
[263] les divisions de l'Exèrcit
[264] els comitès centrals dels partits comunistes
[265] Els bisbes prenen decisions en conferència episcopal.

3.3.5.4. LES DESIGNACIONS INCOMPLETES. Sovint no es designen les institucions, les entitats, els organismes o les organitzacions per la seva denominació completa,

sinó per un dels noms que la componen, perquè se sobreentén pel context lingüístic o extralingüístic. Aquesta part de la denominació s'ha d'escriure amb majúscula inicial.

- [266] l'Administració, al servei del ciutadà (*per* Administració pública, *p. ex.*)
- [267] Aquest Ajuntament, mitjançant el seu portaveu, manifesta... (*per* l'Ajuntament de Riudoms, *p. ex.*)
- [268] L'Estat no pot tolerar... (*per* Estat espanyol, *p. ex.*)
- [269] Benvolguts consocis: la Junta... (*per* la Junta Directiva)
- [270] conclusions d'aquestes Jornades (*les* Jornades d'Estudi de la Llengua Normativa, *p. ex.*)
- [271] les Corts (*per* les Corts Generals)
- [272] el Parlament (*per* Parlament de Catalunya, *p. ex.*)
- [273] el Govern (*de la* Generalitat o *de l'Estat*, *p. ex.*)
- [274] Em dec al Partit (*un de concret*).
- [275] els Ferrocarrils (*pels* Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya)
- [276] el Regne (*el de* Bèlgica, *p. ex.*)

3.3.5.5. LES DESIGNACIONS COREFERENTS. Quan s'esmenta una institució o un organisme, no per la seva designació oficial, sinó amb una denominació coreferent o sinònima, s'escriuen en minúscula tots els substantius i adjectius que en formin part.

- [277] la cambra catalana
- [278] el consistori reusenc
- [279] la corporació municipal de Lleida
- [280] aquesta entitat
- [281] l'ens
- [282] aquesta empresa
- [283] aquesta institució

3.3.5.6. DENOMINACIONS D'INSTITUCIONS, ORGANISMES, ENTITATS, EMPRESSES O ESTABLIMENTS, ETC., QUE SÓN NOMS COMPOSTOS EN QUÈ EL SEGON ELEMENT ÉS UNA SIGLA. S'escriuen amb guionet, com els casos dels § 3.1.1 i 3.3.4.8.

- [284] una manifestació anti-OTAN
- [285] Fundar pseudo-ONG controlades per l'Estat.
- [286] actes anti-PP

3.3.6. Les entitats abstractes

3.3.6.1. FESTIVITATS CÍVIQUES, RELIGIOSES I POLÍTiques. S'escriuen amb majúscula inicial.

- [287] Per Sant Antoni...
- [288] la revetlla de Sant Pere
- [289] l'Onze de Setembre
- [290] Per Nadal...
- [291] Sortim el Divendres Sant.
- [292] Les Festes de la Mercè, organitzades per l'Ajuntament de Barcelona...
- [293] Farem una festa per Sant Joan.

En canvi, les que s'anomenen «festes paganes» —que generalment ja no se celebren— van amb minúscules (però, *el Carnaval*).

- [294] les bacanals
- [295] les saturnals

3.3.6.2. FETS SINGULARS EN LA HISTÒRIA. S'escriuen amb majúscula inicial tant els substantius com els adjectius qualificatius i ordinals que els componen.

- [296] la Guerra dels Segadors
- [297] la Primera Guerra Mundial
- [298] el Sis d'Octubre
- [299] la Renaixença
- [300] la Caputxinada

Sembla, però, que si la designació comença amb un derivat postverbal, aquest va amb minúscula.

- [301] la caiguda de l'Imperi romà [302] la presa de la Bastilla

El mots *avalot*, *aixecament*, *alçament*, *pronunciament*, *rebombori*, *revolta*, *revolució* (i altres del mateix camp semàntic), s'escriuen amb majúscula quan designen un fet singular en la història o un període cronològic de la història d'un país o d'un territori més gran però reconegut o presentat com a homogeni.³⁶ Generalment, són designacions relativament modernes.

- [303] la Revolució Francesa
[304] la Primera Revolució anglesa
[305] la Gran Revolució Cultural Proletària (*Duta a terme per Mao Zedong a la Xina*)
[306] la Revolució Industrial anglesa (*cf. l'exemple [317]*)
[307] els Rebomboris del Pa
[308] la Revolta del Nord

Com més antics són, però, els fets que designen, més freqüent és escriure'ls amb minúscula.

- [309] avalot dels segadors (*tumult ocorregut a Barcelona el 12 de juny de 1636*)
[310] alçament de Mieres (*revolta ocorreguda a Mieres [Garrotxa] pel setembre del 1484*)
[311] La revolta de les germanies va ser una revolta que tingué lloc entre 1519 i 1523.

Si es fa servir una designació de les anteriors però amb la necessitat d'especificar-la amb algun complement, aleshores aquests mots s'escriuen amb minúscula.

- [312] la revolució francesa de 1830
[313] la revolució de setembre de 1868
[314] la revolució de 1854 (*moviment revolucionari espanyol*)
[315] Vic recordarà els herois de l'aixecament antiborbònic de 1705 a la Plana de Vic (*subcomarca*).
[316] pronunciament de Sagunt (*alçament militar ocorregut a Sagunt [Camp de Morvedre] el 29 de desembre de 1874*)

Quan aquests mots formen part d'una denominació que és un terme general, que no designa cap fet singular en un país o en un territori reconegut o presentat com a homogeni, aleshores s'escriuen amb minúscula.

- [317] revolució industrial (*canvi radical en l'estructura i el mode de producció d'un país, una regió, etc., que té com a model típic la Revolució Industrial anglesa; cf. l'exemple [306]*)
[318] una revolució de preus
[319] L'adveniment de la democràcia va comportar una revolució cultural.
[320] aquesta revolució agrària
[321] les revolucions demogràfiques
[322] En aquest país hi ha hagut moltes revolucions de palau.
[323] La revolució burgesa genuïna es va produir fa molt de temps.
[324] la teoria de la revolució permanent
[325] No em parreu de revolucions comercials: hem d'anar a poc a poc.

36. Hem buidat tots els exemples que hem trobat al *Diccionari d'història de Catalunya*, al *Diccionari d'història universal*, a la *Gran enciclopèdia catalana* i al *Gran Larousse català*.

Els episodis de la història sagrada cristiana van en minúscula.

- [326] el judici final
- [327] la resurrecció

3.3.6.3. PERÍODES HISTÒRICS I DIVISIONS TEMPORALS. S'escriuen, en general, amb minúscula.

- [328] edat mitjana, edat de pedra, antiguitat... [329] gener, febrer...
- [330] dilluns, dimarts... [331] hivern, primavera...

Sovint, en disciplines com la història de la literatura o de l'art, el nom d'un moviment acaba designant un període més o menys delimitat. En aquests casos, la tendència és fer servir la majúscula inicial.

- [332] el Modernisme [333] el Noucentisme
- [334] el Renaixement [335] l'Humanisme

Les denominacions de temps geològics se solen escriure amb la inicial en minúscula.

- [336] el juràssic

En les publicacions especialitzades de geologia, però, s'escriuen amb majúscula inicial. En aquestes publicacions, si la denominació va amb un adjectiu qualificatiu, aquesta paraula va amb minúscula:

- [337] el Juràssic superior

3.3.6.4. ENTITATS ABSTRACTES INSTITUÏDES OFICIALMENT O NO. Per *entitats abstractes* cal entendre realitats tals com plans d'estudi, assignatures, disciplines o camps del saber, doctrines, ideologies, etc. S'escriuen amb minúscula inicial, fins i tot aquelles ideologies el nom de les quals deriva d'un nom propi de persona.

- [338] la formació professional (*cicle d'ensenyament*)
- [339] els alumnes de secundària
- [340] l'educació general bàsica (*cicle d'ensenyament*)
- [341] No ha aprovat el càlcul de primer.
- [342] Vol estudiar ciències econòmiques.
- [343] els avenços de la física
- [344] Cal no oblidar les lliçons de la història.
- [345] el cristianisme
- [346] el lulisme

3.3.6.5. ACTIVITATS INSTITUÏDES OFICIALMENT O PER LA SOCIETAT CIVIL. S'escriuen amb majúscula inicial tots els substantius i els adjectius ordinals i qualificatius de les denominacions exactes que corresponen a designacions d'activitats instituïdes oficialment o amb una individualitat clara en la vida social.

- [347] el Primer Congrés d'Oftalmologia de Catalunya
- [348] el Desè Simposi de Psiquiatria Infantil
- [349] les Vuitenes Jornades de Didàctica per a Professors de Català per a Adults
- [350] els Jocs Olímpics de Barcelona
- [351] el Cinquè Curs de Formació per a Assessors Lingüístics
- [352] el Màster de Lingüística Aplicada

- [353] la Dissetena Fira Internacional de Barcelona
- [354] el XXV Saló Nàutic de Barcelona
- [355] la I Exposició Universal
- [356] la Copa del Món de Futbol
- [357] Campionat Nacional de Lliga d'Espanya
- [358] L'Europa diu adéu a la Divisió d'Honor.
- [359] Els calendaris de la Lliga Nacional Catalana de Futsal Divisió de Plata
- [360] QUADRE D'HONOR DE LES COMPETICIONS FEDERATIVES
FRONTÓ VALENCIÀ
Juvenils
Campionat: Finestrat.
- [361] IX Trofeu Vila de Blanes

Algunes d'aquestes denominacions es poden fer de manera abreujada; malgrat això conserven la majúscula.

- [362] Qui creu que guanyarà la Lliga?
- [363] Els clubs de Segona B no accepten el canvi de model de la Copa.

Quan es fa referència a aquestes activitats fora de l'àmbit oficial o formal —per exemple, en els diaris—, pots ser perquè ja se sobreentén a quin esport es fa referència, es permet l'ús parcial o total de les minúscules inicials en aquestes denominacions.

- [364] XV Copa del Món de futbol
- [365] la copa del món de futbol
- [366] Baixen a primera catalana el Tàrrrega, el Banyoles i el Vilassar.
- [367] Els verd-i-negres ocupen la tercera plaça del grup de permanència a la divisió d'honor empatats amb el Màlaga.

En canvi, les denominacions de categories genèriques van amb minúscules.

- [368] el simposi internacional «Per una Europa oberta»
- [369] Això gairebé és una ponència de simposi, i no un resum!
- [370] L'assistència a jornades és important per al currículum.
- [371] Cada quatre anys hi ha jocs olímpics.
- [372] Cal fer un treball de curs en aquesta assignatura.
- [373] Avui en dia, si no fas un màster no lligues.
- [374] Les fires, els salons i les exposicions atreuen gent a la ciutat.
- [375] Tinc el «tremendu» disgust de presentar-los la parella que ha elevat el «cante y baile español» a la condició d'enterrament de tercera.
- [376] Sap molts idiomes, i això, per voltar pel món, va de primera.
- [377] El menjar és digne d'un restaurant de primera categoria.

3.3.6.6. COMUNICACIONS, PONÈNCIES I DISCURSOS. Paral·lelament a les parts de monografies o de publicacions periòdiques (v. § 3.3.7.5), en els títols de comunicacions, ponències i discursos només va amb majúscula la inicial del primer mot.

- [378] «Reflexions sobre la normativa actual» és una ponència de les Primeres Jornades d'Estudi de la Llengua Normativa.

3.3.6.7. LES NOTES MUSICALS. S'escriuen amb minúscula.

- [379] do, re, mi, fa, sol, la, si
- [380] la *Missa en si menor* de Bach

3.3.6.8. ELS PREMIS I LES DISTINCIONS. En les denominacions de premis i distincions, paraules com *premi*, *creu*, etc., s'escriuen amb majúscula inicial quan formen part de la denominació.

- [381] Premi d'Honor de les Lletres Catalanes
- [382] Creu de Sant Jordi

Quan no en formen part, van amb minúscula inicial.

- [383] els premis Goya (*Però: Premi Goya a la Millor Pel·lícula*)

3.3.6.9. LES FORMES O SISTEMES DE GOVERN. S'escriuen amb minúscula.

- [384] l'imperi persa
- [385] la monarquia constitucional
- [386] la república espanyola

Però s'escriuen amb majúscula quan equivalen a la denominació d'un estat o organitzacions semblants.

- [387] el Sacre Imperi Romanogermànic
- [388] la República Francesa

També s'escriuen amb majúscula quan designen un període de la història d'un país.

- [389] el baix Imperi (*de Roma*)
- [390] el Regne mitjà (*d'Egipte*)

3.3.7. Els títols d'obres, publicacions i treballs

3.3.7.1. ELS TÍTOLS DE LLIBRES, D'OBRES TEATRALS, CINEMATOGRÀFIQUES I D'ARTS PLÀSTIQUES. Només s'escriu amb majúscula la inicial del primer mot del títol (i les altres lletres que calgui per altres regles).

- [391] Has llegit *La plaça del Diamant*? (*Novella.*)
- [392] M'agrada molt *Camins de França*. (*Novella.*)
- [393] De qui és *A la recerca del temps perdut*? (*Novella.*)
- [394] Has vist *Bum-bum*? (*Pel·lícula.*)
- [395] *El desconsol* (estàtua)
- [396] *La vicaria* (pintura)
- [397] *Diccionari general de la llengua catalana* (llibre)

Si es designen les obres amb la denominació incompleta, aquesta va amb majúscula inicial.

- [398] No ho he trobat ni a l'*Enciclopèdia*. (*La de la Fundació Enciclopèdia Catalana, p. ex.*)
- [399] Mira-ho al *Diccionari*. (*El de Fabra, p. ex.*)
- [400] Em pots deixar *Lleures i converses*? (*Lleures i converses d'un filòleg de Joan Coromines.*)

Sovint la designació incompleta s'especifica amb el nom de l'autor; en aquest cas, la designació passa a ser genèrica i, per tant, va amb minúscula.

- [401] El diccionari Fabra va ser publicat el 1932.
- [402] El diccionari Alcover-Moll és el més exhaustiu en llengua catalana.

Quan l'autor d'una monografia cita el seu propi llibre, el títol s'ha d'escriure, preferentment, amb versaletes, sense cap majúscula.³⁷

[403a] ~ El bon acolliment que ha tingut aquest MANUAL D'ESTIL...

[403b] ~ El bon acolliment que ha tingut aquest MANUAL D'ESTIL...

[403c] El bon acolliment que ha tingut aquest MANUAL D'ESTIL...

De vegades s'esmenta una obra directament pel nom del seu autor; en aquests casos, cal conservar la majúscula del nom propi de l'autor.

[404] Tinc un Miró a la sala d'estar.

[405] Per fi un Shakespeare ben interpretat!

[406] Aquest era l'únic Mozart que encara no havia sentit.

3.3.7.2. LLIBRES, PREGÀRIES I ALTRES TEXTOS RELIGIOSOS. Els títols dels textos cristians es poden classificar de la manera següent:³⁸

a) Textos amb el títol constituït per un sol mot.

[407] la Bíblia

[408] l'Evangelí (*i també l'Evangelí segons Joan*)

Aquest criteri s'aplica també a les obres cabdals de les altres religions, com ara la *Torà* (del judaisme, que correspon al Pentateuc cristià) o l'*Alcorà* (de l'islam).

b) Textos amb el títol constituït per tres o quatre elements amb l'estructura «[numeral +] *Llibre/Carta* + *als/de/dels* + nom propi / títol nobiliari / nom comú / llinatge / gentilici».

[409a] el Primer llibre de Samuel (*però el llibre de Jeremies, perquè el títol normalitzat d'aquest llibre és tan sols «Jeremies»*)

[410a] el Primer llibre dels Reis

[411a] el Primer llibre de les Cròniques

[412a] el Primer llibre dels Macabeus

[413a] la Primera carta als Corintis (*però les cartes de sant Pau*)

[414a] la Carta als Romans

El primer mot de l'expressió que constitueix el títol del llibre bíblic (segons la llista de les p. xiv-xv de la *Bíblia catalana: Traducció interconfessional*) s'escriu amb la inicial en majúscula, aplicant així també en aquest punt la norma general relativa als títols de llibres. D'aquesta manera, tot i que els sintagmes que hi ha a l'esquerra de les preposicions es podrien considerar com una denominació descriptiva genèrica, porten la inicial absoluta en majúscula (és a dir, la inicial del primer mot ple). D'acord amb aquest criteri, els mots *evangelí* i *epístola* s'escriuen també amb la inicial en majúscula quan constitueixen el primer mot ple del títol.

El mot ple que segueix la preposició és l'element identificatiu dels textos i es considera com un nom propi; per això porta també la inicial en majúscula. Ho corrobora el fet que, ni que sigui col·loquialment o abreujadament, podem esmentar aquests textos només amb aquesta segona part.

37. V. t. el capítol iv, § 5.2.a.

38. Seguim la proposta de l'Associació Bíblica de Catalunya publicada per primera vegada l'any 2002 (v. Casanellas a la bibliografia), on trobem la casuística que exposem a continuació pel que fa a l'ús de les majúscules del títol (que s'escriu sempre en rodona) dels llibres i textos que conté (v. la taula doble de «Llibres de la Bíblia i abreviacions corresponents segons l'Associació Bíblica de Catalunya»). Aquesta proposta se seguirà també en la 12a edició de la *Bíblia catalana: Traducció interconfessional*, prevista per al final del 2008.

[409 <i>b</i>] Samuel	[410 <i>b</i>] Reis
[411 <i>b</i>] Cròniques	[412 <i>b</i>] Macabeus
[413 <i>b</i>] Corintis	[414 <i>b</i>] Romans

c) Textos amb el títol constituït per tres mots o més amb l'estructura bàsica «nom + dels + nom». En aquests títols porten la inicial en majúscula els dos noms comuns que en formen la denominació, ja que ambdós en constitueixen la designació distintiva.

[415] els Fets dels Apòstols	[416] el Càntic dels Càntics
------------------------------	------------------------------

La llista doble de «Llibres de la Bíblia i abreviacions corresponents segons l'Associació Bíblica de Catalunya» figura a les p. 17-18 del fitxer *Diferències.pdf* del CD-ROM.

En les denominacions coreferents d'aquests llibres i textos porten la inicial en majúscula tots els elements, excepte els articles, les preposicions i les conjuncions.

[417] les Sagrades Escriitures

Cal tenir en compte que sovint s'usen en sentit figurat; aleshores van en minúscula.

[418] <i>El capital</i> era la seva bíblia	[419] paper bíblia
[420] Tot quant diu són evangelis	

Els noms de pregàries, una bona part dels quals són el resultat de l'aglutinació de les seves primeres paraules, van en minúscula.

[421] l'avemaria	[422] el parenostre
[423] el credo	

3.3.7.3. PUBLICACIONS PERIÒDIQUES. S'escriuen amb majúscula la inicial del títol i les inicials dels substantius i dels adjectius qualificatius i ordinals que els componen.

[424] <i>Llengua i Administració</i>	[425] <i>El Temps</i>
[426] <i>Cavall Fort</i>	[427] <i>Punt Diari</i>

3.3.7.4. COLLECCIONS DE LLIBRES O D'ALTRES OBRES. S'aplica la mateixa norma que per a les publicacions periòdiques.

[428] BRUGUERA, Jordi. <i>Diccionari</i> [...] (Diccionaris Complementaris; 1)
[429] Aquest llibre es publicarà a la col·lecció «Estudis i Propostes». ³⁹

3.3.7.5. PARTS D'UNA OBRA O D'UNA PUBLICACIÓ PERIÒDICA. Els títols d'articles de revistes, de divisions qualssevol d'un llibre, de poemes d'un recull, etc., s'escriuen segons els criteris dels títols dels llibres.

[430] «Noves vies en l'ensenyament del català», publicat a <i>Com: Ensenyar Català als Adults</i> .
[431] «A la vora de...» és la secció de Josep Maria Espinàs al diari <i>Avui</i> .

3.3.7.6. ELS PROGRAMES DE RÀDIO I DE TELEVISIÓ. Paral·lelament al que està establert per a les monografies i parts de monografies, els títols de programes van amb majúscula inicial i cursiva, i els capítols dels programes amb majúscula inicial, comes i rodona.

[432] «Ja tinc pis!» és un capítol de la sèrie <i>Plats bruts</i> .
[433] «El maquis» és un capítol del programa de ràdio <i>En guàrdia</i> .

39. Per a les diferents maneres de citar les col·leccions de les editorials, vegeu el capítol XIII, § 2.4.7.

3.3.7.7. ELS TÍTOLS DE PLANS, PROGRAMES I CAMPANYES. En els títols de plans, programes i campanyes van amb majúscula inicial tots els mots plens que els componen.

- [434] el Pla Especial de Reforma Interior
- [435] l'Any Europeu de la Seguretat
- [436] la Campanya per un Domini .CAT

Si el nom del pla, programa o campanya no duu el genèric dins la seva designació, es posa entre cometes i només amb majúscula la inicial del primer mot.

- [437] la campanya «Dóna corda al català»

3.3.8. Els noms de tramitacions i títols de documents oficials

3.3.8.1. ELS TÍTOLS DE DOCUMENTS OFICIALS I DE LES TRAMITACIONS CORRESPONENTS. Els noms substantius i adjectius que componen el títol d'un document oficial s'escriuen amb minúscula inicial, llevat de la inicial absoluta del mot o dels mots que **designa** la classe de document i dels noms propis que formen part del títol. Igualment quan es tracta de denominacions de tramitacions que corresponen al títol d'un document oficial.

- [438] el Projecte de llei d'ordenació dels ensenyaments no reglats en el règim educatiu comú i de creació de l'Institut Català de Noves Professions
- [439] la Llei d'habilitació de crèdits en el pressupost vigent per un import de 20.000 milions de pessetes, destinats a operacions d'inversió
- [440] la Proposició no de llei sobre...
- [441] la Proposta de resolució subsegüent a...
- [442] la Resolució 63/II del Parlament de Catalunya, sobre...
- [443] la Moció 24/II del Parlament de Catalunya, sobre...
- [444] el Dictamen de la Comissió de...
- [445] l'Informe de la Ponència sobre...
- [446] el Decret 53/1983...
- [447] l'Ordre del 20 de març...

En canvi, les designacions genèriques de classes de documents i classes de tramitacions s'escriuen amb minúscules en tots els casos.

[448] els projectes de llei	[449] les lleis del Parlament
[450] una resolució	[451] els dictàmens
[452] Cal fer un informe d'aquest assumpte.	[453] Això es regularà per decret.

Sovint, sobretot en els mitjans de comunicació, es fa referència a les lleis, no amb la seva denominació exacta, sinó amb una denominació convencional; en aquests casos, excepcionalment, aquests mitjans no usen les majúscules.

[454] la llei del divorci	[455] la llei de l'avortament

3.3.8.2. TRAMITACIONS QUE ES FORMULEN. La denominació d'una tramitació que no correspon a un document amb títol propi, sinó a una actuació oficial, s'escriu amb minúscules en tots els casos.

- [456] La interpellació al Consell Executiu sobre la política general de la funció...
- [457] La pregunta a l'Hble. Sra. Consellera d'Economia i Finances sobre els crèdits oficials...
- [458] La compareixença de l'Hble. Sr. Conseller...

3.3.8.3. PARTS GENÈRIQUES DE LES OBRES I ELS DOCUMENTS LEGALS. S'escriuen amb minúscules.

[459]	El preàmbul de la Llei...	[460]	A la disposició transitòria segona...
[461]	El capítol iv...	[462]	La secció tercera...
[463]	El títol primer...	[464]	L'annex v...
[465]	D'acord amb l'article 53...	[466]	A l'apartat c de l'article 2...

3.3.8.4. DOCUMENTS ACREDITATIUS. S'escriuen amb minúscules.

[467]	document nacional d'identitat	[468]	passaport
[469]	cartilla de la Seguretat Social	[470]	llicència fiscal
[471]	carnet d'estudiant		

3.3.8.5. ELS TRACTATS, PACTES I CONVENIS INTERNACIONALS. Quan es fa servir un títol coreferent amb el real del document —cosa que acostuma a passar amb els pactes anteriors al segle xx—, se n'escriuen amb minúscules els noms comuns.

[472]	Es fa pública la declaració de Cuba al tractat sobre la no-prolifерació de les armes nuclears.
[473]	En la Pau de Westfàlia, el tractat de Passau (1552) i la pau religiosa d'Augsburg (1555) foren confirmats.
[474]	El Tractat de Roma fou un acord signat a Roma el 1957, pel qual es creà la Comunitat Econòmica Europea.

En canvi, quan es fa servir el títol exacte hi ha consens a posar amb majúscula la inicial de tots els noms, adjectius, adverbis i verbs que hi apareixen.

[475]	El Govern de Cuba s'adhereix al Tractat de No-prolifерació d'Armes Nuclears.
[476]	El 1979 va firmar el Tractat de Pau amb Israel i el 1981 va ratificar el Tractat de No-prolifерació d'Armes Nuclears.
[477]	Amb l'Acta Única Europea, signada el 1986 pels estats membres de les Comunitats Europees, es reformà el Tractat de Roma.

3.3.8.6. ELS CONJUNTS DE NORMES D'ÀMBIT GENERAL. En publicacions juridicoadministratives es tendeix, creiem que innecessàriament, a escriure'n tots els noms, adjectius, adverbis i verbs amb la inicial en majúscula.

[478a]	~ la Constitució Espanyola
[478b]	la Constitució espanyola
[479a]	~ l'Estatut d'Autonomia de Catalunya
[479b]	l'Estatut d'autonomia de Catalunya
[480a]	~ el Codi Penal
[480b]	el Codi penal
[481a]	~ els articles 1665-1708 del Codi Civil
[481b]	els articles 1665-1708 del Codi civil

3.3.9. Els noms geogràfics

3.3.9.1. ELS NOMS DE PLANETES, CONSTEL·LACIONS I ESTRELLES. S'escriuen amb majúscula inicial.

[482]	la Via Làctia	[483]	l'Óssa Major, Orió...
[484]	el Sol, la Lluna, la Terra...	[485]	Sírius, Plèiades... (<i>estrelles</i>)
[486]	Mart, Venus...	[487]	Càncer, Piscis...

Les paraules *sol* i *lluna* van amb minúscula en els contextos que no són propis de l'astronomia.

- [488] una posta de sol [489] Aquesta nit hi ha lluna plena.

3.3.9.2. LES DENOMINACIONS GEOGRÀFIQUES I GEOPOLÍTIQUES. En general, van amb majúscula inicial tots els substantius i adjectius qualificatius i numerals.

- [490] els països d'Àsia Menor [491] el Pròxim Orient
[492] la descoberta del Nou Món [493] els països del Tercer Món

Tanmateix, si l'adjectiu que acompanya el nom és purament de situació física, va en minúscula.

- [494] Àfrica septentrional [495] Europa meridional
[496] Catalunya oriental [497] Amèrica occidental

3.3.9.3. ELS NOMS DE LLOC NO CATALANS.⁴⁰ S'escriuen amb majúscula inicial. Quan els topònims no catalans van amb article definit al davant, aquest s'escriu amb majúscula inicial.

- [498] un viatge per Las Hurdes... [499] No he estat mai a A Toxa.
[500] Vaig visitar Los Angeles. [501] el port de Le Havre

L'article d'aquests topònims roman invariable en els casos en què, si fos català, es contrauria.

- [502] Per El Escorial... [503] Vam anar a El Paso.

Hi ha, però, alguns d'aquests topònims que ja s'han catalanitzat; en aquests casos es fa la contracció com amb els catalans (v. § 3.3.9.4).

- [504] Viu a l'Havana. [505] Vinc del Caire.

En els topònims no catalans complexos —és a dir, amb més d'un mot— que s'escriuen amb una forma traduïda al català, s'escriuen amb majúscula inicial tots els mots plens.⁴¹

- [506] Costa d'Ivori
[507] Trinitat i Tobago
[508] Gran Bretanya

En el cas que aquests topònims estiguin compostos per un element que fa de prefix (el nom d'un punt cardinal o una forma prefixada) i un nom, escrits amb grafia aglutinada o amb guionet, s'escriuen amb majúscula inicial el primer i amb minúscula el segon.

- [509] Euràsia
[510] Sud-àfrica
[511] Nord-amèrica

Pel que fa als topònims no catalans complexos que s'escriuen amb una forma traduïda al català, hi ha una gran casuística de llengües (i alfabetos diversos) i una gran casuística pel que fa a la forma tradicional dels topònims de fora del domini lingüístic català (adaptats o no, transcrits o transliterats), com es pot veure en les llistes

40. Tant els topònims catalans com els no catalans poden ser especificats per articles i adjectius; conserven sempre, però, la majúscula inicial: *el Palafrugell que tots volem*; *l'Europa dels noranta* (v. § 3).

41. V. t. el capítol xvi, § 3.1-3.5.

d'exemples que donem.⁴² La major part dels topònims s'escriuen amb la inicial del segon mot ple (i, **si escau**, el tercer) en majúscula.

- [512] Aarle-Rixel (*Països Baixos*)
- [513] Aba ar-Ruham (*Aràbia Saudita*)
- [514] l'Abergement-de-Sainte-Colombe (*França*)
- [515] Abdelmalek-Plage (*Algèria*)
- [516] Abomey-Calavi (*Benin*)
- [517] Ab-i-Kavir (*Iran*)
- [518] Abou-Deïa (*Txad*)
- [519] Abrau-Djurso (*Rússia*)
- [520] Abergaria dos Doze (*Portugal*)
- [521] Aboriginal Bora Ring (*Austràlia*)
- [522] Baden-Württemberg (*Alemanya*)
- [523] Guinea-Bissau (*Àfrica*)
- [524] Rurópolis Presidente Médici (*Brasil*)

Tanmateix, s'escriuen amb el segon component (i, si s'escau, el tercer) totalment en minúscula topònims com els dels exemples següents.

- [525] Abruca saar (*Estònia*)
- [526] Cai-muoc (*Vietnam*)
- [527] Koz'modemjansk (*Rússia*)
- [528] Nantai-zan (*Japó*)
- [529] Rumber-pon (*Indonèsia*)

No és possible, doncs, donar indicacions universalment vàlides sobre l'ús de la majúscula en els components que no són el primer en topònims de fora del domini lingüístic català. Convindrà, en cada cas, consultar una enciclopèdia o un atlas de prestigi (actualment, els més complets són la *Gran enciclopèdia catalana* i l'*Atlas universal* —cf. la bibliografia—).

Si designem un lloc amb una expressió coreferent —paral·lelament al que hem dit al § 3.1.3, per als sobrenoms, motius, malnoms i pseudònims—, cal escriure-la amb majúscula inicial.⁴³

- [530] Heu estat a la Tasseta de Plata? (*Cadis*.)
- [531] Amb la mort del Papa, la Ciutat Eterna ha estat el centre del món. (*Roma*.)

3.3.9.4. ELS NOMS DE LLOC CATALANS. S'escriuen amb majúscula inicial. Si porten article al davant, aquest s'escriu amb minúscula i experimenta les contraccions normals de l'article amb altres partícules.

- [532] Dignifiquem el Barcelonès.
- [533] Estiuejo a sa Tuna.
- [534] Tarragona, capital del Tarragonès
- [535] Passejant pel Prat de Llobregat...
- [536] Vaig as Mercadal.

En els topònims complexos s'escriuen amb majúscula inicial tots els mots plens que no constitueixin la part genèrica del topònim (v. també § 3.3.9.7).

- [537] Vilanova i la Geltrú
- [538] Vilassar de Dalt
- [539] Per la Vall d'en Bas...
- [540] Vaga Amunt
- [541] Poble Nou de Benitatxell

42. Hem extret els exemples de l'*Atlas universal* (v. la bibliografia).

43. Denominacions coreferents com *Terra Santa* s'escriuen amb majúscula per la mateixa raó que en porten expressions com *Creador*, comentades al § 3.1.2.

Pel que fa a l'ús de l'article personal *en/na*, seguint l'Institut d'Estudis Catalans,⁴⁴ s'escriu en minúscula.

[542] Castellar de n'Hug [543] Tinc casa als Omells de na Gaia.

En els casos en què el topònim és un compost els components del qual van lligats per un guionet, el primer va amb la inicial en majúscula, i el segon en minúscula.

[544] Palau-sator [545] Vila-rodona

Quan s'esmenta un lloc amb una denominació coreferent —paral·lelament al que hem dit al § 3.1.3, per als sobrenoms, motius, malnoms i pseudònims—, aquesta va amb la inicial en majúscula.

[546] la Ciutat Comtal (*Barcelona*) [547] Estiueja a sa Roqueta. (*Mallorca*.)

De vegades s'han creat topònims coordinant els noms de dos de preexistents.

[548] Escaldes-Engordany (*Andorra*)
[549] Cadí-Moixeró (*parc natural entre el Berguedà i la Cerdanya*)

En general, però,⁴⁵ l'Institut d'Estudis Catalans es mostra reticent a acceptar aquestes grafies, perquè contravenen a la manera tradicional de construir aquestes aglutinacions de topònims, que és mitjançant la coordinació.

[550a] ~ Castell-Platja d'Aro (*Baix Empordà*)
[550b] Castell i Platja d'Aro (*forma proposada per l'IEC*)
[551a] ~ Figaró-Montmany (*Vallès Oriental*)
[551b] el Figueró i Montmany (*forma proposada per l'IEC*)

3.3.9.5. ELS NOMS DE DEMARCACIONS I DIVISIONS TERRITORIALS. S'escriu en minúscula la designació genèrica que acompanya eventualment el nom d'una demarcació o d'una divisió territorial.

[552] la província de Lleida [553] la comarca del Garraf
[554] el bisbat de Girona [555] la regió d'Alsàcia-Lorena

3.3.9.6. ELS NOMS D'ENTITATS LOCALS TERRITORIALS. S'escriuen amb majúscula inicial tots els substantius i els adjectius qualificatius i numerals que componen la forma establerta d'una comarca, un municipi, un agregat, una entitat local menor o un barri. (Pel que fa a l'article nominal, v. § 3.3.9.4.)

[556] Molins de Rei (*municipi*) [557] Sóc del Molí de Fus. (*Poblet*.)
[558] Sant Martí de Provençals (*barri*)

3.3.9.7. ELS NOMS D'ACCIDENTS GEOGRÀFICS I LLOCS. Es poden distingir quatre casos diferents pel que fa a l'ús de les majúscules en aquestes denominacions:

a) Quan la denominació està formada per un nom comú genèric i un nom propi, només aquest porta majúscula inicial.

[559] serra de Cardó

44. D'acord amb la versió provisional de la nova gramàtica normativa de l'Institut d'Estudis Catalans i el *Nomenclator oficial de toponímia major de Catalunya* (v. la bibliografia).

45. V., al capítol xvi, § 3.7.2, la llista de noms oficials dels municipis dels Països Catalans.

- [560] ribera de Baix (*Entrant de la costa, Mediterrània endins, a les comarques del Baix Ebre i el Montsià*)
- [561] depressió de l'Ebre
- [562] el mar Mediterrani
- [563] la coma de Vaca
- [564] el coll de Nou Creus
- [565] el cap de Creus
- [566] la plana de Lleida
- [567] la península Ibèrica
- [568] el delta de l'Ebre
- [569] les illes Formigues
- [570] Venim de can Quel.
- [571] el mas Fluvià
- [572] el monestir de Poblet
- [573] el castell de Figueres
- [574] l'ermita del Puig
- [575] el barri de Sarrià
- [576] la ciutat de Tarragona

Tanmateix, d'acord amb l'informe de l'Oficina d'Onomàstica de l'Institut d'Estudis Catalans emès el 7 de juny de 2005, «En el cas dels mots genèrics de caràcter geogràfic que es troben molt toponimitzats, és a dir, que ja no conserven el seu valor descriptiu ni tan sols en una àrea geogràfica reduïda, resulta preferible escriure'ls amb la inicial en majúscula per tal d'assenyalar que formen un conjunt unitari amb la resta dels elements del topònim. [...] Aquest procés de toponimització s'observa clarament en noms de lloc que acaben duplicant el terme que originàriament era descriptiu, com *gorg d'en Pèlec* (Caldes de Montbui) o *salt de Sallent* (Rupit i Pruit, la Vall d'en Bas), en què *gorg* i *pèlec*, i *salt* i *sallent*, tindrien el mateix significat com a noms comuns, però en què *gorg* i *salt* han esdevingut necessaris quan *pèlec* i *sallent* han deixat de tenir un valor conegut com a mots genèrics en aquelles àrees geogràfiques.»⁴⁶

- [577] la Crosa de Sant Dalmai (*Viloví d'Onyar*)
- [578] el Reclau Viver (*Serinyà*)
- [579] la Bora Gran d'en Carreras i la Bora dels Encantats (*Serinyà*)
- [580] l'Abric Romaní (*Capellades*)
- [581] la Bòbila del Sugranyes (*Reus*)

b) Quan la denominació està formada per més d'un nom comú genèric i adjectiu, aquests porten majúscula inicial.

- [582] Depressió Central Catalana
- [583] Sistema Pirinenc
- [584] Sistema Mediterrani Català

c) Quan la denominació està formada per un nom comú genèric que equival a tota la denominació, porta majúscula inicial.

- [585] una excursió pel Delta (*si se sobreentén, p. ex., el de l'Ebre*)
- [586] la Península (*si se sobreentén la Ibèrica*)

46. Agraïm a l'Oficina d'Onomàstica de l'Institut d'Estudis Catalans que ens hagi facilitat una còpia d'aquest informe. Posteriorment, aquest criteri ha estat recollit en l'obra de Joan Anton RABELLA (coord.), *Criteris per a la toponímia d'àmbit municipal*, 2006, p. 21-22 (v. la bibliografia).

d) Quan el genèric està en plural, va amb minúscula inicial.

- [587] les depressions centrals
- [588] els sistemes mediterranis
- [589] les serralades

Termes com *zona*, *sector*, etc., van amb minúscula, ja que no són pròpiament genèrics de toponímia.

- [590] la zona nord-pirinenca
- [591] el sector septentrional

Els noms dels punts cardinals s'escriuen amb minúscula inicial.

- [592] el nord
- [593] el sud
- [594] l'est
- [595] l'oest

Però van amb majúscula inicial quan s'escriuen amb els símbols internacionals (*N*, *S*, *E*, i *O* o *W*) o formen part d'un topònim o d'una designació geopolítica.

- [596] la direcció NO
- [597] l'Oest americà
- [598] el diàleg Nord-Sud
- [599] la Catalunya del Nord

3.3.9.8. ELS NOMS DE PLACES, CARRERS I ALTRES VIES URBANES I INTER-URBANES. S'escriu amb minúscula inicial la designació genèrica que els acompanya.

[600] la plaça de Catalunya	[601] el passeig del Mar
[602] la rambla de Catalunya	[603] el carrer Gran
[604] la ronda de Sant Antoni	[605] la travessera de Dalt
[606] el pla de Palau	[607] el raval de Santa Anna

Però algunes d'aquestes designacions genèriques són usades absolutament com a nom de lloc.

- [608] la Rambla (*Barcelona*)
- [609] la Gran Via (*de les Corts Catalanes, de Barcelona*)

D'altres han deixat de ser genèriques i han quedat fossilitzades.

- [610] el Camp de Mart (*de Tarragona*)
- [611] la Via Augusta (*de Barcelona*)

3.3.9.9. ELS NOMS DE MONUMENTS I EDIFICIS SINGULARS I DE PARCS I JARDINS. S'escriuen amb majúscula inicial tots els substantius i adjectius que formen part de la designació.

- [612] el Palau de la Música Catalana
- [613] la Llotja
- [614] les Drassanes
- [615] la Capella Sixtina⁴⁷
- [616] el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici

47. GEC, vol. 21, p. 247, *Sixtina, Capella*.

- [617] el Jardí Botànic de Blanes
[618] el Parc de l'Oreneta

Però:

- [619] la capella de Santa Àgata
[620] el parc de Montjuïc
[621] El nom del parc zoològic de Barcelona és Zoo de Barcelona.

3.3.9.10. DEPENDÈNCIES D'EDIFICIS. Les designacions genèriques de les dependències d'edificis van amb minúscula inicial.

- [622] un saló de sessions [623] Ens trobarem a la sala de reunions.
[624] Sortirem per l'escala d'incendis.

Però si aquestes designacions deixen de ser genèriques perquè constitueixen denominacions específiques d'una estança singular, van amb majúscula inicial.

- [625] el Saló de Sessions (*del Parlament de Catalunya, p. ex.*)
[626] el Pati dels Tarongers (*del Palau de la Generalitat de Catalunya*)
[627] el Saló de Cent (*de l'Ajuntament de Barcelona*)

3.3.9.11. LES SIGLES. Tal com diem en la nota de l'epígraf 3.3.5, de vegades s'esmenta un nom propi complex només amb les seves lletres inicials; aleshores aquestes s'escriuen en majúscula.⁴⁸

- [628] ERC (*Esquerra Republicana de Catalunya*)
[629] UPF (*Universitat Pompeu Fabra*)

3.3.10. Els fenòmens meteorològics

3.3.10.1. Els noms dels vents s'escriuen, en general, en minúscula.

- [630] el llebeig [631] el garbí
[632] el xaloc [633] la brisa de mar o marinada

3.3.10.2. Els *ciclons* són àrees de baixa pressió en què els vents giren en forma d'espiral, entre els quals els *ciclons tropicals* són especialment temuts, per la força que poden arribar a adquirir. A les Antilles i al golf de Mèxic, s'anomenen *huracans*; al sud-est asiàtic, *tifons*, i a l'oceà Índic, simplement *ciclons*; a l'Amèrica del Nord, quan toquen terra són anomenats exclusivament *huracans*.

A la primèria del segle xx, un meteoròleg australià començà a anomenar els *ciclons tropicals* amb els noms de polítics que no eren del seu grat. Durant la Segona Guerra Mundial (1939-1945), els meteoròlegs de l'exèrcit dels EUA van començar a denominar-los informalment amb noms de persona, per tal d'identificar-los més fàcilment. Al començament, eren noms únicament femenins, però d'ençà del 1979 s'alternen els noms femenins amb els masculins.

Els noms dels ciclons tropicals s'han de tractar com a noms propis que són, i per tant s'escriuen amb lletra rodona i no es tradueixen a cap llengua, per tal com es bategen en una sola llengua (anglès, francès o espanyol, sempre sense accents) per a tot el món. D'ençà de l'1 de gener de 2000, els ciclons tropicals del nord-oest del Pacífic es designen amb noms asiàtics.

48. V. el capítol IX, § 4.

[634] l'huracà Mitch	[635] l'huracà Patty
[636] l'huracà Phillippe	[637] l'huracà Ramon
[638] el cicló tropical Akoni	[639] el cicló tropical Walaka

3.3.10.3. Un altre fenomen meteorològic que té una gran repercussió en l'atmosfera i en l'economia té a veure amb la temperatura de l'aigua de l'oceà Pacífic, especialment a l'altura de l'Amèrica Central: es tracta del corrent d'aigua més calenta (d'uns quatre graus, aproximadament) que apareix anualment pels volts de Nadal al llarg de la costa de l'Equador i del Perú, anomenat El Niño, i d'un refredament anòmal de la temperatura de les aigües superficials de l'oceà Pacífic equatorial central i oriental, anomenat La Niña, per contraposició a El Niño. Aquests noms no s'han d'adaptar al català.

[640] el corrent d'El Niño	[641] el fenomen de La Niña

3.3.10.4. Hi ha altres fenòmens meteorològics que ens són més familiars i que s'han de tractar tipogràficament com els topònims catalans o catalanitzats (cf. el § 3.1).

[642] l'arc de Sant Martí	[643] el foc de Sant Elm

3.4. Els noms de llengües, races i ètnies i gentilicis

Els noms de llengües, races i ètnies i els gentilicis van amb minúscula.

[644] Parla italià i francès.	[645] Els jueus i els àrabs no s'entenen.
[646] Els xinesos són molts més que els japonesos.	

4. Bibliografia

- Code typographique: Choix de règles à l'usage des auteurs et professionnels du livre.* 6a ed. París: Fédération CGC de la Communication, 1989.
- DOPPAGNE, Albert. *Majuscules, abréviations, symboles et sigles.* Bèlgica: Duculot, 1979.
- Llibre d'estil de l'«Avui».* Barcelona: [1988]. [Inèdit]
- Majúscules i minúscules.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1989.
- Majúscules i minúscules.* 2a ed. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1992.
- MARTÍNEZ DE SOUSA, José. *Diccionario de tipografía y del libro.* 2a ed. Madrid: Paraninfo, 1981.
- *Diccionario de ortografía técnica: Normas de metodología y presentación de trabajos científicos.* Madrid: Pirámide: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 1987.
- MOLINER, María. *Diccionario de uso del español.* Madrid: Gredos, 1981.
- MOLL, J. [et al.]. *Toponímia i cartografia: Assaig de sistematització.* Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya, 1985.
- «Ordre del 20 de desembre de 1988, per la qual es fa pública la llista dels noms oficials dels municipis, de les seves unitats de població i de les entitats municipals descentralitzades». *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 1101 (2 febrer 1989).
- POLO, José. *Ortografía y ciencia del lenguaje.* Madrid: Paraninfo, 1974.
- Proposta d'ús de majúscules i minúscules.* Barcelona: Universitat de Barcelona. Servei de Llengua Catalana, 1989.
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. COMISIÓN DE GRAMÁTICA. *Esbozo de una nueva gramática de la lengua española.* 4a reimpr. Madrid: Espasa-Calpe, 1977.
- Un model de llengua pels mitjans de comunicació: Llibre d'estil del Diari de Barcelona.* Barcelona: Empúries, 1987.

Bibliografia consultada especialment amb vista a la segona edició del MANUAL D'ESTIL
Llibre d'estil del diari Avui. Barcelona: Empúries, 1997.

Bibliografia consultada especialment amb vista a la tercera edició del MANUAL D'ESTIL

- Bíblia catalana. Traducció interconfessional.* 9a ed. Barcelona: Associació Bíblica de Catalunya: Claret: Societats Bíbliques Unides, 2001.
- CASANELLAS, Pere. *Corpus Biblicum Catalanicum: Normes de transcripció i edició.* 5a ed. Barcelona: Associació Bíblica de Catalunya, 2002.
- COMISSIÓ INTERNACIONAL DE NOMENCLATURA ZOOLOGICA. *Codi internacional de nomenclatura zoològica: Quarta edició: Adoptada per la Unió Internacional de Ciències Biològiques.* Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2003.
- Diccionari d'història universal Chambers.* Barcelona: Edicions 62, 1995.
- DROU, Pere. *Llibre d'estil d'El Punt: Llengua 2.* [Girona]: Hermes Comunicacions, [2000].
- GENERALITAT DE CATALUNYA [dir.]. *Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Institut d'Estudis Catalans, 2003.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. SERVEI CATALÀ DE LA SALUT. *Majúscules i minúscules* [en línia]. Barcelona: CatSalut, 1997. <<http://www.gencat.net/salut/depsan/units/sanitat/pdf/majuscules.pdf>> [Consulta: 21 juny 2005].
- Gran enciclopèdia catalana.* 2a ed. 1a reimpr. Vol. 19. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993, s. *revolució i Revolució Xinesa.*
- Gran Larousse català.* Vol. 9. Barcelona: Edicions 62, 1993, s. *revolució.*
- Hiperenciclopèdia* [en línia]. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. <<http://www.grec.net/home/jsp/home.jsp>> [Consulta: 10 juny 2005].
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. «Llista dels noms de municipis del Principat». A: *Documents de la Secció Filològica.* Barcelona: IEC, 1990, p. 85-118.
- «L'ús de les majúscules i les minúscules». A: *Gramàtica de la llengua catalana* [en línia]. Vol. 1. Barcelona: IEC, 2002. <<http://www.iecat.net/institucio/seccions/Filologica/gramatica/default.asp>> [Consulta: 20 juny 2005].
- LACREU, Josep [dir.]. *Vocabulari de majúscules i minúscules* [en línia]. 2a ed. [València]: Generalitat Valenciana. Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística: Colomar, 1996. <<http://www.cult.gva.es/salt/ftp/majmin.zip>> [Consulta: 21 juny 2005].
- MARTÍ, Núria. «El SN: els noms». A: SOLÀ, Joan [et al.] [dir.]. *Gramàtica del català contemporani.* Vol. 2. Barcelona: Empúries, 2002, p. 1281-1335.
- MESTRE, Jesús [dir.]. *Diccionari d'història de Catalunya.* Barcelona: Edicions 62, 1993.
- MESTRES, Josep M. [coord.]. *Criteris i altres materials per al llibre d'estil de l'Institut d'Estudis Catalans* [dossier de treball]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2003.
- MESTRES, Josep M.; SANTAMARIA, Carolina. «Els noms propis geogràfics no catalans». *Revista de Llengua i Dret*, núm. 27 (juliol 1997), p. 23-78.
- MIRANDA, Jaume; GIRALT, Jesús [dir.]. *Atlas universal.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Institut Cartogràfic; Enciclopèdia Catalana, 1999.
- NATIONAL OCEANIC AND ATMOSPHERIC ADMINISTRATION. *Hurricane Awareness* [en línia]. <<http://www.nws.noaa.gov/om/hurricane/index.shtml>> [Consulta: 10 juny 2005].
- PUJOL, Josep M.; SOLÀ, Joan. *Ortotipografia: Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic.* 3a ed. rev. Barcelona: Columna, 2000.
- RABELLA, Josep Anton [coord.]. *Criteris per a la toponímia d'àmbit municipal.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Comissió de Toponímia de Catalunya: Institut d'Estudis Catalans, 2006.
- U. S. DEPARTMENT OF COMMERCE; NATIONAL OCEANIC AND ATMOSPHERIC ADMINISTRATION; OFFICE OF OCEANIC AND ATMOSPHERIC RESEARCH; ATLANTIC OCEANOGRAPHIC AND METEOROLOGICAL LABORATORY. «Frequently asked questions». A: *Atlantic Oceanographic and Meteorological Laboratory* [en línia]. <<http://www.aoml.noaa.gov/hrd/tcfaq/B1.html>> [Consulta: 10 juny 2005].
- UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA. SERVEIS LINGÜÍSTICS. *Majúscules i minúscules* [en línia]. Barcelona: UOC, 2003. <http://www.uoc.edu/serveilinguistic/criteris/convencions/majuscules_minuscules.html> [Consulta: 21 juny 2005].

MANUAL
LA REDACCIÓN Y EL USO DE TEXTOS
D'ESTIL